
Tavid AS

Konsolideeritud majandusaasta aruanne

2019

Ettevõte	Tavid AS
Reg nr	10055700
Aadress	Aia 5, Tallinn
Telefon	372 627 9910
E- post	tavid@tavid.ee
Veebileht	www.tavid.ee
Asutamisaeg	1.04.1991
Tegevjuht	Jüri Martin
Audiitorettevõte	Grant Thornton Baltic OÜ

SISUKORD

TEGEVUSARUANNE	4
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	11
KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE	12
KONSOLIDEERITUD KASUMIARUANNE	13
KONSOLIDEERITUD KOONDKASUMIARUANNE	13
KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE	14
KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE	15
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	16
TEGEVJUHTKONNA ALLKIRJAD 2019. MAJANDUSAASTA ARUANDELE	40
KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK	41
TEGEVUSALADE LOETELU	42

TEGEVUSARUANNE

Aruande periood

Käesolev konsolideeritud aastaaruanne on koostatud perioodi 01.01.2019- 31.12.2019 kohta.

Konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtted

31.12.2019 majandusaasta lõpuks tegutsesid Tavid AS konsolideerimisgruppi (edaspidi ka „Tavid“) kuuluvad ettevõtted üheksas eri riigis üle Euroopa. 2019. aastal otsustati peatada Ühendkuningriikides oleva tütaretevõtte käivitustegevus. Kõigis tütaretevõtetes on Tavid AS-i osalus 100%. Kõigi gruppi kuuluvate ettevõtete põhitegevusalaks on kas väärismetallide müük, valuutavahetus, makseteenuse osutamine või kõik kolm eelnimetatud tegevust korraga. Allolevas tabelis on toodud gruppi kuuluvate ettevõtete ülevaade jaotatuna nende põhitegevusharu(de) järgi. Detailsem info iga ettevõtte kohta on leitav tema koduleheküljelt. Ettevõtte nime järel sulgudes on toodud selle asukohamaa.

Kulla ja hõbeda müük		Makseteenused ja valuutavahetus		Valuutavahetus, kulla ja hõbeda müük ja makseteenus	
Ettevõtte	Mündipood OÜ (Eesti)	Ettevõtte	Tavex AS (Norra)	Ettevõtte	Tavex OY (Soome)
Veebileht	https://myndipood.ee	Veebileht	https://tavex.no	Veebileht	https://tavex.fi
Asutamisaeg	16.12.2008	Asutamisaeg	30.08.2011	Asutamisaeg	09.05.1996
Ettevõtte	Tavex Gull og Solv A/S (Norra)	Ettevõtte	TavexWise AS (Eesti)	Ettevõtte	Tavex SIA (Läti)
Veebileht	https://tavex.no	Veebileht	www.tavexwise.com	Veebileht	https://tavex.lv
Asutamisaeg	22.01.2014	Asutamisaeg	7.04.2014	Asutamisaeg	15.03.2002
Ettevõtte	Tavex Gold Ltd (Ühendkuningriigid) Tegevus peatatud	Ettevõtte	Tavex Exchange S.R.L (Rumeenia)	Ettevõtte	Tavex AB (Rootsi)
Asutamisaeg	24.01.2018	Veebileht	https://tavex.ro/	Veebileht	https://tavex.se
		Asutamisaeg	16.05.2018	Asutamisaeg	23.11.2004
Ettevõtte	Tavex Gold S.R.L (Rumeenia)			Ettevõtte	Tavex EOOD (Bulgaaria)
Veebileht	https://tavex.ro/			Veebileht	https://tavex.bg
Asutamisaeg	15.06.2018			Asutamisaeg	30.09.2009
				Ettevõtte	Tavex A/S (Taani)
				Veebileht	https://tavex.dk
				Asutamisaeg	20.09.2010
				Ettevõtte	Tavex Sp. z o.o. (Poola)
				Veebileht	https://tavex.pl
				Asutamisaeg	8.08.2014

Gruppi kuuluvate ettevõtete geograafilisest jaotusest majandusaasta aruande koostamise hetkel annab ülevaade allolev pilt, millel lilla värviga on märgitud riigid, kus grupp on esindatud ning kollasega linnade asukohad, kus on olemas gruppi kuuluvate ettevõtete esindused ja/või poed.

Tavid AS esindused Euroopas

Soome- Helsingi
 Rootsi- Stockholm
 Eesti- Tallinn ja Tartu
 Läti- Riia
 Taani- Kopenhaagen
 Poola- Varssavi
 Rumeenia- Bukarest
 Bulgaaria- Sofia, Plovdiv, Varna ja Burgas
 Norra- Oslo

Ülevaade grupi tegevusest ja arengust

Tavid AS on tegutsenud Eesti turul valuutavahetusäris alates 1991. aastast ning on koos oma tütaretevõtetega nüüdseks jõudnud laieneda üheksasse riiki üle Euroopa. Investeeringukulla müügiga, mis on ettevõtte teine oluline tegevusharu, ollakse tegutsenud alates 2004. aastast ning käesolevaks ajaks on hoitud sellel alal Põhja- Euroopas liidrirolli juba mitmeid aastaid.

Tasakaal ja õiglase hind

Tavid AS konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete edukuse üheks aluseks on nende missioon – osta ja müüa valuutat, kulda ning hõbedat õiglase hinnaga, hoides tasakaalus nii klientide, töötajate kui ka omanike huvid. Grupile on oluline pakkuda reisivaluutasid õiglase hinnaga, et vältida reisija pettasaamist sihtriigis ning pakkuda soodsamat alternatiivi varjatud kuludega maksekaartidele. Samuti pakkuda arve- ja sulavaluuta vahetamise teenust ja makseteenuseid õiglase ja läbipaistva hinnaga, vähendades seeläbi klientide kulutusi finantsvahendusele. Ka on grupi missioon pakkuda kõigile võimalust hoida oma varasid kullas või hõbedas, ostes ning müües neid õiglase vahendustasuga - kulla väärtust pole tuhande aasta jooksul hävitanud rahareformid, pangakrahhid ega riigipöörded.

Kaitse

Oma visioonis näeb grupp ennast kaitse pakujana tulevaste majanduslike vapustuste vastu, luues inimestele võimaluse soetada investeerimiskulda kui reaalarva. Samuti peame oluliseks traditsiooniliste maksevahendite vahendamise jätkamist, et soodustada vaba kauplemist tänapäeva turbulentses maailmas.

Aasta 2019

Eesti

Üldjoontes võib 2019. aastat lugeda majanduslikult edukaks. Eesti üksus jätkas oma tavapärast tegevust ja rõõmu sai tunda kullamüügi kasvu üle. Lisaks müüginumbrite suurenemisele saab tõdeda, et kogu grupi poolt majandusaasta jooksul teenitud 9,7 miljoni euro suurusest puhaskasumist moodustas 4,8 miljonit eurot kulla hinnatõusust saadud kasum. Tulevikuplaane tehes ei saa sellise „lisaboonusega“ küll iga-aastaselt arvestada, ometigi kinnitab see selgelt juhtkonna nägemust, et olemasolev maailma rahandussüsteem püsib väga hapral vundamendil ja kuld on ainus usaldusväärne raha. On selge, et Euroopa stabiilsusmehhanism, keskpankade varaostuprogrammid, QE (*quantitative easing*) ehk kvantitatiivne lõdvendamine, rahapakkumise suurendamine, ergutusprogramm, 100-aastased võlakirjad ja paljud teised edevatesse väljenditesse maskeerunud münchhausenlikud trikid ei ole oma olemuselt jätkusuutlikud ja nende ainus eesmärk on oma loomuliku lõpu poole suunduvast rahandussüsteemist veel viimane mahl välja pigistada. Eeltoodule tuginedes kavatseb ettevõtte jätkuvalt võimalikult suure osa oma vahenditest hoida kõige turvalisemas reaalarvas - kullas.

Pettumuseks saab pidada T1 Mall of Tallinn kaubanduskeskuses olnud kontorit, mis teenis kahjumit ning käesolevaks hetkeks on see kontor suletud. Nii nagu eelmisel aastal, siis ka 2019. aastal oli prioriteediks tarkvaraarendus - oma põhifunktsionaalsuses arendati välja müügiprogramm, koduleht ja kliendihaldustarkvara. Jäänud on vaid jooksval

arendused. Samuti oli tarkvaraarenduse puhul 2019. aastal põhifookus moodulil, mis aitab võidelda rahapesu ja terrorismi rahastamise vastu. 2019. aastal alustasime sularaha transpordi ja töötlemise teenuse pakkumist, mis väikeses mahus juba toimub.

Kogu grupi poolt majandusaasta jooksul teenitud puhaskasumi summast 9,69 miljonit eurot moodustas väärismetalli varude (peaasjalikult investeringukulla) ümberhindlus 4,78 miljonit eurot. Selline väärtuse kasv toetab ettevõtte veendumust investeringukulla väärtuse püsivast tõusust nii käesoleval hetkel kui ka tulevikus.

Bulgaaria

2019. aasta oli Bulgaaria tütarettevõttele, Tavex EOOD-le, ilma oluliste muutusteta nende tegevuses, kuid olles siiski ettevõtte 10-aastase tegutsemisaja kõige edukam aasta. Tulu valuutavahetusest, mis on ettevõtte peamine tegevusharu majanduskasvu perioodil, kasvas üle 3,5 miljoni euro. Samuti on ettevõtte hoidnud positiivset trendi investeringukulla müügis, saavutades 21 miljoni eurose käibe. Ettevõtte teenis oma ajaloo suurima kasumi- veidi üle 1,8 miljoni euro. 2019. aastal vähenes ettevõtte kodulehekülje kaudu tehtud müük, mille põhjuseks oli klientide vähenenud huvi Türgi liiri vastu. Samas on kasvanud kodulehekülje külastuste arv 25% võrra – 5 miljonini ning keskmine külastusaeg kasvas 20%, mis on väga positiivne märk. Lisaks saavutas ettevõtte Google'is keskmiselt positsiooni 1,1 kõikides kohalikes otsingutes, mis puudutab sõnu „valuutavahetus“ ja „kuld“. See näitab Tavex'i brändi domineerimist.

Ettevõttes kasutusele võetud uus tasustamissüsteem, mille puhul töötajad saavad lisatasu ületades seatud eesmärgid ning vastavalt personaalsele ja tiimi panusele, on andnud väga häid tulemusi. Tavex EOOD on teenindanud üle 1,3 miljoni kliendi ja võrreldes 2018. aastaga on kasvanud püsiklientide arv 84%-ni ning väga rahulolevate klientide arv samuti 84%-ni.

Rumeenia

13.09.2019 avasid Rumeenia tütarettevõtted oma esimene kontori Bukarestis AFI Cotroceni keskuses, mis on Rumeenia üks prestiižsemaid kaubanduskeskusi. Sama aasta lõpus avati teine kontor Sun Plaza keskuses ning allkirjastati kolmanda kontori avamiseks rendileping Bukaresti suuruselt kolmandas kaubanduskeskuses- Mega Mall. Läbirääkimised käivad ka suurima kaubanduskeskusega- Baneasa, et seal 2020. aastal kontor avada.

Rumeenia 20 miljoni elanikuga turg on 3 korda suurem kui Bulgaaria turg ning nominaalne SKT elaniku kohta on Rumeenias 50% kõrgem kui Bulgaarias. Lisaks on Rumeenia Euroopa Liidu suurim neto toetuste saaja. Valuutavahetuse turg on jaotatud väga paljude väikesete ja mitte domineerivate firmade vahel, millel on pakumises vähe eri valuutasid, väikesed mahud ja madala kvalifikatsiooniga tööjõud, pakkudes mitte kõige paremat teenust. Investeringukulla äri Rumeenias praktiliselt puudub- on ainult üks pank, mis pakub väga piiratud valikut ja koguses tooteid väga kõrge juurdehindlusega ja ebaprofessionaalse teenindusega. Ka ehtekulla kokkuost turul toimub ebausaldusväärsetes ja madala teeninduskvaliteediga ärides. Seega senine turusituatsioon Rumeenias annab Tavexile, millel on kõrged teenusstandardid ja lai sortiment, hea stardipositsiooni.

Norra

Norra tütarettevõtete tegevuses ei toimunud 2019. aastal olulisi muutusi. Tavex AS-i tulu valuutavahetusest küll kasvas, kuid palkade ja tegevuskulude kasvu tõttu, ei toonud tulu kasv kaasa kasumi kasvu. Tavex Gull og Sølvs AS fokuseeris oma tegevuse investeringukulla ja hõbeda kodulehekülje kaudu müügile ning saavutati 8% kasv. 2019. aastal teenis Tavex Gull og Sølvs AS oma tegutsemisaja suurima kasumi, mis näitab, et fookuse muutus on olnud õige ning ettevõtte hea maine muutub aasta-aastalt aina tugevamaks. 2020. aastal planeeritakse suurendada oma tuntust turul ning kasvatada veelgi interneti kaudu müüki. Samuti loodetakse saada litsents (kasutatud) ehtekulla ja -hõbeda kokkuostuks.

Covid-19 viiruse levikust tingitud piirangute tõttu on 2020. aasta mõjutanud nii Tavex AS kui ka Tavex Gull og Sølvs AS tegevust. Reisimispiirangute tõttu on Tavex AS valuutavahetuse tulud 2020. aasta esimeses pooles olnud oluliselt väiksemad kui need olid 2019 samal perioodil. Sõltuvalt piirangute kestvusest ning kriisi mõjude tugevusest võib Tavex AS kannatada nende negatiivse mõju alla ka järgnevatel kuudel, millest johtuvalt on juhtkond juba muutnud tavapärase valuutamüügi kõrghooaja plaane. Tavex Gull og Sølvs AS on kriisi ajal saavutanud oma käibes olulise kasvu võrreldes 2019. aasta sama perioodiga ning ettevõtte majandustegevusele ei ole olnud negatiivset mõju. Potentsiaalne mõju võib olla halvenenud tarneahelal, mis on haavatav Covid-19 viiruse leviku mõju tõttu transpordisektorile.

Taani

2019. aastal täitis Tavex A/S oma seatud eesmärgid osaliselt. Põhilised näitajad, mida jätkuvalt jälgitakse, on tehingute arv ja summaline maht kõigis oma tegevusvaldkondades: valuutavahetus, väärismetallide müük ja makseteenuste osutamine. 2019. aastal suurenes tehingute koguarv, sh valuutavahetuse tehingute arv, mis on tingitud Tavexi paremast positsioonist turul, täienenud valuutade valikust ning ka Kopenhaageni raudteejaamas asuva kontori laienemisest, mis võimaldab teenindada korraga rohkem kliente. Vaatamata valuutatehingute arvu suurenemisele, vähenes valuutavahetuse summaline kauplemissaht oodatust veidi rohkem.

2019. aastal väljakujunenud suundumus jätkub ka 2020. aastal. Paremad kursid, suur valuutade valik, hea asukoht, asjatundlik teenindus ja teenuse hea kättesaadavus on need märksõnad, mis annavad Tavex A/S-le konkurentsieelise ja muudavad

erakliendile atraktiivseks. Väärismetallidega kauplemine sõltub suuresti üldistest majanduse seisust maailmas ja veelgi enam väärismetallide hinnatõusust. Väärismetallidega kauplemine 2019. aastal ületas juhtkonna ootused.

2020. aastal jätkab Tavex oma veebiteenuste parendamist ning veebiporjektide arendusega. Tähelepanu keskmes saavad olema erinevad otsingumootorid, et ettevõtte oleks potentsiaalsetele klientidele hõlpsamini leitav, sest enamasti toimub esimene suhtlus kliendiga veebipõhiselt. Samuti jätkub veebilehe tavex.dk parendamine, et muuta see vaheldusrikkamaks ja kasutajasõbralikumaks. Lisainvesteeringuid suunatakse 2019. aasta novembris käivitunud ja klientide poolt hästi omaks võetud veebipõhise rahaülekande teenuse projekti, mida Tavex A/S osutab gruppi kuuluva TavexWise ASI agendina.

Rootsi

Tavex AB-l on Stockholmis 4 kontorit: peakontor aadressil Smålandsgatan 9 ja 3 harukontorit, mis paiknevad Liljeholmenstorget Galleria, Solna Centrumis ja Farsta Centrumis. Viimastel aastatel on tähelepanu keskmes olnud väärismetallide müük eraklientidele ja Tavex AB tegevusvõrgu optimeerimine. 2019. aasta oktoobris suleti kontor Täby Keskuses, et suurendada ettevõtte kasumlikkust ja keskenduda rohkem väärismetalli äriks olemasoleva kontorivõrgu ja veebipoe kaudu. Muudatused ja parendused on hakanud tulemusi näitama ja see väljendub väärismetallide suurenenud müügis. Tavex AB säilitas jätkuvalt oma 2016. aastal Bisnodelt saadud AAA reitingu.

Ettevõtte kasum oli võrreldes eelmiste aastatega väiksem, sest kulubaas sisaldas mitmeid erakordseid kulusid, näiteks kohtukulud, Täby kontori sulgemine ja kuriteoga seotud kahju. Ettevõtte jätkuv tähelepanu ja investeeringud on suunatud rahapesu ja terrorismi rahastamise vastasse võitlusesse. AML-i protsesse täiustati läbi riskianalüüsi tugevdamise, täiendades seda valdkonda reguleerivate standarditega, regulaarse sisemise järelevalvega ja eraldades AML-i meeskonnale märkimisväärseid ressursse. Lisaks täiustati ja kohandati ettevõttesiseseid regulatsioone, mis eelkõige on seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitlusega. Töötajad said 2019. aastal AML-i alal nii sise- kui ka väliskoolitusi. Välja on koolitatud suurem AML-i meeskond, mille koosseisus töötab umbes 15% Tavex AB töötajatest, kes saavad 2020. aastal täiendada oma teadmisi võitluses rahapesu ja terrorismi rahastamisega rahvusvahelise CAMSi sertifitseerimisprogrammi raames.

2020. aastal on jätkuvalt tähelepanu all väärismetallide müügis suurema turuosa saavutamine ja kliendibaasi kasvatamine. Tavex AB on strateegiliselt hea positsiooniga teenindamiseks väärismetalli kliente Rootsis. Kullahinnad mõõdetuna SEKis ja EURis jõudsid kõigi aegade kõrgeimale tasemele, kuna investorid hakkasid soetama investeeringukulda- turvalisemat reaalarvu, reageerides nõnda nii aktsiaturgude kõikumisele kui ka häiretele globaalsetes tarneahelates. Suurenenud nõudlus väärismetallide järele koos hästi paikneva kontorivõrgu ja optimeeritud veebipoe, peaks ettevõtte tulemusi järgmistel aastatel veelgi parandama.

Soome

Tavex OY jätkas 2019. aastal 4-liikmelise meeskonnana oma tegevust nii valuutavahetuses kui ka väärismetallide müügis stabiilsel kursil. Olgugi et käive suurenes, ei muutunud Soome turusituatsioonist tulenevalt kasuminumber võrreldes eelmise majandusaastaga.

2020. aasta esimene poolaasta on olnud Covid-19 viiruse leviku tõttu keeruline, raske ja huvitav. Valuutavahetus on teinud läbi suure languse alates märstist kuni majandusaasta aruande esitamiseni. Sellest tulenevalt lühendati 2020. aasta II kvartalis ajutiselt ka kontori lahtiolekuaegasid.

Poola

2019. aasta oli Poola tütarettevõttes kiire ja positiivseid arenguid täis aeg. Uue tarkvara edukas juurutamine koos uue veebisaidiga tõi kaasa tugeva kasvu igas ettevõtte ärivaldkonnas: valuutavahetus, investeeringukulla müük, reisiraha kohaletoimetamine ja kuldtoodete veebitellimused. Tugev Poola majandus koos suurema Tavexi kaubamärgi teadlikkusega ning tugeva müügi- ja turundustegevusega, aitasid ettevõtet saavutada nii valuutade kui ka investeeringukulla müügis rekordilisi käibeid. 2019. aastal suudeti klientidele veelgi paremini näidata, et reisivaluuta ost Tavexist on neile kasulik ja mugav lahendus.

Samal ajal, kui hoides esmatähtsana veebikaubandust ja investeeringuid sellesse (2019. aasta lõpuks oli veebikaubandusele keskendunud 2 töötajat, 2020. aasta alguses 3), avas Poola meeskond 2020. aasta jaanuaris Varssavis teise müügiesinduse. Kontor asub ümberehitatud viinavabrikus – Koneseri uusarenduses. Sõlmitud on ka leping uue müügiesinduse avamiseks 2020. aasta sügisel Katowice'is Lõuna-Poolas, mis on Poola suuruselt teise linnastu pealinn. Oluliseks on peetud arengu tarbeks tugeva vundamendi ehitamist, kuid tasub ka rõhutada, et koos Tavid AS teise tütarettevõttega, TavexWise AS-ga, käivitati Ukrainasse raha ülekande teenus. Seda turgu Poolas võib hinnata miljarditesse eurodesse, mille toovad igal aastal sisse üle ühe miljoni sisserändaja. Tavex Sp. z o. o. loodab osa sellest turust haarata, mida toetab ka uue kontori avamise plaan Katowices.

2020. aasta Covid-19 pandeemia mõjutas intensiivselt ka äritegevust Poolas. Ilmselt sai enim kannatada valuutavahetusäri, eriti reisiraha valdkonnas, kus käive langes pea 90%. Samas tuletas kriis Poola investoritele meelde investeerimiskulla olemasolu. Selles valdkonnas on Poola tütarettevõtte õnnestunud saavutada Poola turul juhtiv positsioon, millele aitas kaasa ka konkurentide logistika- ja likviidsusprobleemid.

Peamised finantssuhtarvud

2019. aastal teenis Tavid AS puhaskasumit 9,69 miljonit eurot, mis on võrreldes eelmise aasta tulemiga 4,02 miljoni euro võrra suurem. 2018. aasta puhaskasum oli 5,67 miljonit eurot. Grupi müügikäive kasvas 51,51 miljoni euro võrra ehk 32,5% võrreldes 2018. aastaga 210,20 miljoni euroni. Brutokasumi kasv võrreldes eelmise aastaga oli 35,9% ning brutokasumi osakaal käibest moodustas 12,4% (eelmise aasta 12,1%). Butokasumit teeniti 26,12 miljonit eurot (2018. aastal 19,23 miljonit).

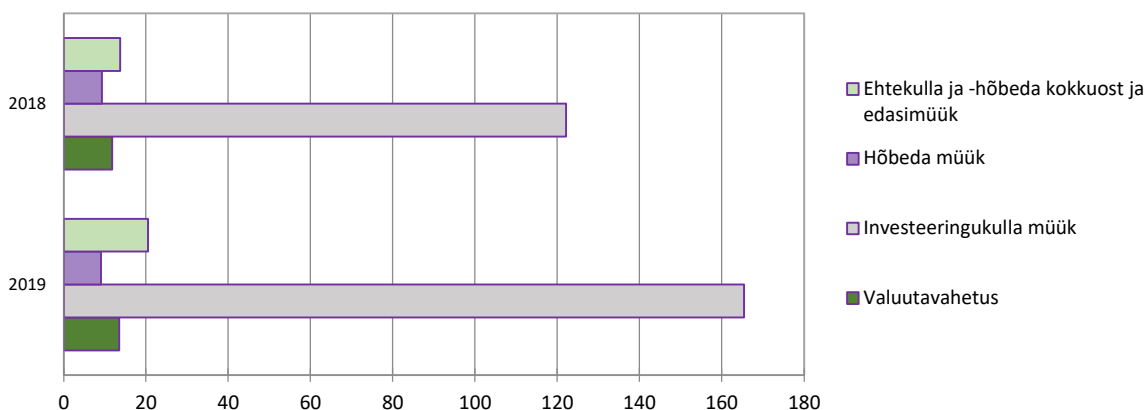
Muude tegevuskulude maht võrreldes eelneva majandusaastaga kahanes 10,9% võrra (518 tuhande võrra), samas kasvasid kulud tööjõule 8,6% (summas 634 tuhat).

Grupi 2019. a EBITDA (*Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization*) (kasum enne finantstulusid ja -kulusid, maksusid ning kulumit) oli 12,42 miljonit eurot (5,9% grupi tuludest), mis on 4,67 miljoni euro võrra rohkem kui eelmisel majandusaastal. 2018. a vastav näitaja oli 6,12 miljonit eurot (3,9% grupi tuludest).

Grupi müügitulude kasvust summas 51,51 miljonit eurot andis suurima absoluutsummas kasvu investeeringukulla müük 43,29 miljonit eurot kasvu, siis ehtekulla ja -hõbeda kokkuostust ja selle edasimüügist saadud tulu kasv 6,78 miljonit ning valuutavahetuse tulu kasv 1,78 miljonit eurot.

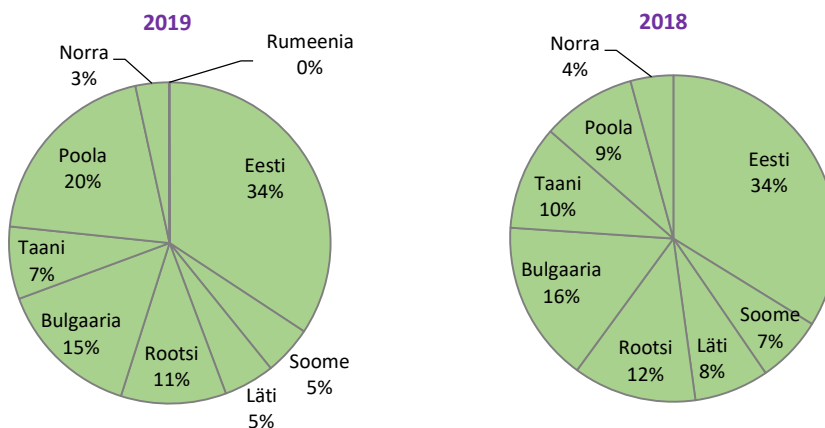
Alloleval graafikul on esitatud grupi tulude mahud 2018. ja 2019. aastal suurimate tuluallikate lõikes miljonites eurodes.

Tavid grupi müügitulu 2018 ja 2019 tegevusharude lõikes, miljonites eurodes

Piirkonniti vaadelduna (grupisiseseid käibed elimineeritud) andis kogu grupi käibest 2019. aastal, nii nagu ka eelneval majandusaastal, suurima osakaalu Eesti – 34%, absoluutsummas 72 miljonit eurot. 2018. aasta vastav näitaja oli 53,8 miljonit eurot. Osatähtsuse järgmine oli Poola tütarettevõtte, kelle müügitulud kasvasid 27,08 miljoni euro võrra 41,88 miljonini, mis kasvatas Poola osakaalu kogu grupi müügituludest 20%-ni eelmise aasta 9%-lt. Müügitulude suuruselt kolmanda riigina on Bulgaaria 30,38 miljoni eurose müügikäibega, mis moodustab grupi kogukäibest 14,5%. Tuludest saab veel lugeda Raamatupidamise aastaaruande lisat nr 5. Müügitulu.

Alloleval joonisel on välja toodud Tavid AS konsolideerimisgrupi müügitulude jaotus piirkonniti osakaaludena kogukäibes 2018. ja 2019. aastal.

Konsolideeritud vaates (grupisisesed käibed elimineeritud) andsid suurima panuse kogu grupi puhaskasumisse 2019. aastal: Bulgaaria Tavex EOOD 2,26 miljoni euroga (2018 a 2,07 miljonit), Taani Tavex A/S 1,90 miljoni euroga (2018. aastal 0,94 miljonit) ja Tavid AS (eraldiseisva ettevõttena) 1,51 miljoniga euroga. Läti, Rootsi ja Poola tütarettevõtete panus grupi puhaskasumisse jäi suurusjärku 0,89-1,29 miljonit eurot ning Norral ja Soomel 0,46-0,75 miljonit eurot.

TAVID GRUPI FINANTSNÄITAJAD	2019	2018
Brutokasum ¹	26 123 885	19 229 024
<i>Brutokasumimäär (brutokasumi osakaal tuludest, %)</i>	<i>12,4%</i>	<i>12,1%</i>
Puhaskasum	9 688 992	5 673 128
<i>Puhaskasumi kasv (% võrreldes eelmise aastaga)</i>	<i>70,8%</i>	<i>31,3%</i>
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja (kordades) ²	18,99	23,48
<i>ROA (puhaskasumi osakaal varade kogumahust, %)</i>	<i>17,6%</i>	<i>11,8%</i>
<i>ROE (puhaskasumi osakaal omakapitalist, %)</i>	<i>19,2%</i>	<i>12,3%</i>

Peamised riskid ja riskijuhtimise strateegia

Kogu grupi tegevuses on kesksel kohal riskide ennetamine ja juhtimine, et kaitsta tervet konsolideerimisgruppi tahtmatute ja liigsete riskide võtmise eest. Pidev madala riskitaseme hoidmine on olnud ettevõtte senise eduka tegevuse üheks võtmeks. Näiteks pole grupi rajamisel ega kasvu juures kasutatud laenukapitali, mis on aidanud hoida ettevõtte finantspositsioone tugevamana. Risk on ettevõtte sisestest protsessidest või tulevikus aset leida võivate sise- või välissündmustest tulenev potentsiaalselt negatiivne mõju ettevõtte tegevusele ja väärtusele. Riski iseloomustab sündmuse toimumise tõenäosus ning selle mõju konsolideerimisgrupi tulule ja omakapitalile. Grupi riskijuhtimise on kaasatud kõik selle töötajad.

Peamiste riskikategooriatena oleme määratlenud: teenuste osutamisega seotud riskid (sealhulgas likviidsusrisk, valuutarisk, toorme/varude hinna risk), strateegilised riskid (konkurents ja ettevõtte maine), tegevusriskid (sh juriidiline risk, ingfotehnoloogiline risk, protseduuri riskid, personalirisk). Tavid grupi kõiki riske käsitletakse kolmel tasandil.

- Esimene tasand on klientidega otseselt kokku puutuvad töötajad ja esmatasandi juhid.
- Teine tasand on sõltumatud riski- ja vastavuskontrolli töötajad (hõlmab sise- ja enesekontrolli funktsioone)
- Kolmas tasand on siseauditi funktsioon, mis viib juhtimise ja sisekontrollide kohta läbi sõltumatuid perioodilisi analüüse.

Detailsem teave peamiste riskide kohta on toodud käesoleva aruande lisas 17.

Sotsiaalne vastutus

Nagu varasemalt mainitud peab Tavid AS oma edu aluseks lisaks klientidega headele partnerlussuhete pakkumisele, oma töötajate hoidmist ning väärtustamist. Kogu grupp tunneb sotsiaalset vastutust väljendades seda keskmisest kõrgemate palkade maksmisega, arenguvõimaluste pakkumisega oma töötajatele ning liberaalse turumajanduse printsiipidele põhineva maailmavaate kultiveerimisega. Ettevõtte usub, et eelmainitu aitab ühiskonnal paremini funktsioneerida. Lisaks sellele julgustab ettevõtte oma töötajaid iseseisvalt mõtlema ja mitte alluma kõikidele õhtumaa ühiskonna peavoolu käitumisharjumistele, mis pahatihti on tingitud ühiskonna keskmise intelligentsi langusest, samuti valitsevate egorioride liikmete ahnusest, populismist ja selgrootusest, aga mitte tervest mõistusest, headusest ja armastusest.

Tavid grupi töötajad ja tasustamispoliitika

Kogu grupi töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale aastatel 2018 ja 2019 on esitatud järgnevalt.

	Bulgaaria	Taani	Soomel	Läti	Norra	Poola	Rootsi	Eesti	Kokku
2018	85	9	4	38	7	11	23	68	245
2019	85	9	4	40	5	14	19	55	231

Tavid AS töötajate keskmine arv 2019. aastal oli 62 ja täistööajale teisendatud töötajate arv 53.

¹ Brutokasum = Müügitulu + muud äritulud - kaubad, toore, materjal ja teenused + kasum/kahjum varude ümberhindlusest

² Lühiajaliste kohustuste kattekordaja (kordades) = käibevara / lühiajalised kohustused

Tasustamise poliitika

Parimate töötajate leidmiseks ja nende hoidmiseks on Tavid AS konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete üldine töö eest tasustamise põhimõte, et ettevõtte töötajatele makstakse vähemalt 10-20% kõrgemat töötasu kui seda tehakse samal positsioonil olevale töötajale sama regiooni tööjõuturul keskmiselt. Kõigi töötajate töötasu põhineb kindlaksmääratud töötasul, mille fikseering võib olla nii tunni kui ka kuupalga põhine. Kuupalgapõhiste töötajate töötasu sõltub töötaja individuaalsest panusest ja tööturu tingimustest. Nende töötajate lisatasu suurus, kelle töötasu koosneb tunnitasust ning muutuvast lisatasust, sõltub nii tööpanusest kui ka riigi keskmise palga tõusust. Viimase põhjal korrigeeritakse töötasusid kaks korda aastas. Juhtimisfunktsiooniga töötajate töötasu lisatasu sõltub ettevõtte majandustulemist ning seda mitte kindlaksmääratud algoritmi, vaid juhtkonna otsuse ja konkreetse olukorra põhjal.

2019. a töötasud

2019. aastal maksti töötajatele töötasudena välja 6,48 miljonit eurot ning tööjõumaksudena 1,42 miljonit eurot (2018. aastal vastavalt 5,94 miljonit eurot ja 1,341 miljoni eurot). 2019. aastal maksti nõukogu liikmetele brutotasudena 142 tuhat eurot (2018. aastal 113 tuhat eurot), Tavid AS ning gruppi kuuluvate ettevõtete juhatustele 826 tuhat eurot (2018. aastal 696 tuhat eurot).

Grupi tegevusplaan

Järgnevatel aastatel loodab Tavid AS oluliselt laiendada oma tegevust sularaha transpordi ja töötlemise teenuse vallas. See aitab kompenseerida valuutavahetusteenuse mahu vähenemist, mis on tingitud Covid-19 viiruse leviku tõttu seatud reisimispiirangutest. Lisaks väärrib veel mainimist, et 2020. aastal kolib ettevõtte oma Tallinnas asuva peakontori Väike-Järve keskusesse ja sellega seoses suletakse senine peakontor asukohaga Aia 5, ning ka Järve keskus olev müügikontor.

Lisaks on plaan panustada rohkem investeeeringukulla müügi suurendamisega seotud tegevustesse kuna keerulistel aegadel – milleks kahtlemata praegune ajajärk on – kasvab oluliselt inimeste soov omandada ainsat reaalkaartust omavat raha – kulda.

Tavid AS nõukogu ja juhatuse liikmed

Nõukogu liikmed:

Meelis Atonen
Andrus Kalluste
Alar Tamming

Juhatuse liikmed:

Jüri Martin
Kuno Rääk

Jüri Martin
Juhatuse liige

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Kõik raamatupidamise aastaaruande numbriline info on esitatud täisummades ja eurodes. Samuti on käesoleva aruande lahutamatuks osaks lisad lehekülgedel 16-39.

SISUKORD

KONSOLIDEERITUD KASUMIARUANNE	13
KONSOLIDEERITUD KOONDKASUMIARUANNE	13
KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE	14
KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE	15
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	16
<i>Lisa 1. Arvestuspõhimõtted.....</i>	16
<i>Lisa 2. Olulised raamatupidamislikud hinnangud ja muudatused .....</i>	23
<i>Lisa 3. Grupi ettevõtete osaluste soetusmaksumused .....</i>	24
<i>Lisa 4. Lühiajalised finantsinvesteeringud .....</i>	24
<i>Lisa 5. Müügitulu kliendilepingutest .....</i>	24
<i>Lisa 6. Kulud.....</i>	25
<i>Lisa 7. Kinnisvarainvesteeringud ja materiaalne põhivara.....</i>	26
<i>Lisa 8. Immateriaalne põhivara .....</i>	27
<i>Lisa 9. Varud .....</i>	28
<i>Lisa 10. Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded .....</i>	28
<i>Lisa 11. Ettemaksed .....</i>	28
<i>Lisa 12. Raha ja pangakontod.....</i>	28
<i>Lisa 13. Tingimuslikud kohustised.....</i>	29
<i>Lisa 14. Võlad tarnijatele ja ettemaksed.....</i>	29
<i>Lisa 15. Maksuvõlad ja ettemaks.....</i>	29
<i>Lisa 16. Finantsinstrumentide õiglane väärtus .....</i>	29
<i>Lisa 17. Riskide hindamine .....</i>	30
<i>Lisa 18. Tehingud seotud osapooltega.....</i>	35
<i>Lisa 19. Aktsiakapital ja aktsionärid .....</i>	35
<i>Lisa 20. Tavid AS konsolideerimata põhjaruanded .....</i>	36
<i>Lisa 21. Bilansipäevajärgsed sündmused.....</i>	39

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

	Lisa	31.12.2019	31.12.2018
VARAD			
Põhivara			
Materiaalne põhivara	7	3 342 291	700 883
Immateriaalne põhivara	8	2 107 256	2 042 757
Pikaajalised nõuded	10	314 112	251 313
Kinnisvarainvesteering	7	265 070	265 070
Kokku põhivara		6 028 729	3 260 023
Käibevara			
Varud	9	19 062 725	19 741 102
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	10	820 318	711 155
Ettemaksed	11	248 088	264 667
Lühiajalised finantsinvesteeringud	4	128 468	132 392
Raha ja pangakontod	12	28 790 946	24 125 947
Kokku käibevara		49 050 545	44 975 263
KOKKU VARAD		55 079 274	48 235 286
OMAKAPITAL JA KOHUSTISED			
Omakapital			
Aktiivkapital	19	1 000 000	1 000 000
Kohustuslik reserv		100 000	100 000
Realiseerimata valuutakursi kasum/-kahjum		-76 599	-132 766
Eelmiste perioodide kasum		39 862 860	39 492 650
Aruandeaasta kasum		9 688 992	5 673 128
Kokku omakapital		50 575 253	46 133 012
Pikaajalised kohustised			
Pikaajalised kasutusõiguse kohustised	14, 17.3	1 538 197	0
Pikaajalised eraldised		170 016	184 379
Muud pikaajalised kohustised	14	213 192	2 277
Kokku pikaajalised kohustised		1 921 405	186 656
Lühiajalised kohustised			
Võlad tarnijatele ja ettemaksed	14, 15, 17.3	1 604 469	1 714 183
Lühiajalised kasutusõiguse kohustised	14	872 093	0
Intressikandvad laenud		0	95 733
Lühiajalised eraldised		106 054	105 702
Kokku lühiajalised kohustised		2 582 616	1 915 618
Kokku kohustised		4 504 021	2 102 274
KOKKU OMAKAPITAL JA KOHUSTISED		55 079 274	48 235 286

Aruandes märgitud lisad on selle lahutamatuks osaks ning on esitatud käesoleva aruande lehekülgedel 16-39.

Konsolideeritud kasumiaruanne

	Lisad	2019	2018
Müügitulu kliendilepingutest	5	210 195 740	158 687 305
Muud äritulud		155 434	273 013
Müügikulud	6	-189 004 486	-140 376 745
Kasum/kahjum varude ümberhindlusest		4 777 197	645 454
Mitmesugused tegevuskulud	6	-4 217 968	-4 735 702
Tööjõukulud	6	-7 977 369	-7 343 530
Põhivara kulum ja väärtuse langus	7 ja 8	-1 343 882	-364 427
Muud ärikulud		-1 513 472	-301 357
Ärikasum		11 071 194	6 484 011
Intressitulud		18 957	6 875
Intressikulud		-44 101	-5 417
Muud finantstulud ja -kulud	6	-655 113	-212 682
Kasum majandustegevusest		10 390 937	6 272 787
Tulumaks		-701 945	-599 659
Aruandeaasta kasum		9 688 992	5 673 128

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

	2019	2018
Aruandeaasta kasum	9 688 992	5 673 128
Muu koondkasum		
Realiseerimata kursivahed	56 167	-101 780
Kokku muu koondkasum	56 167	-101 780
Aruandeaasta koondkasum	9 745 159	5 571 348

Aruandes märgitud lisad on selle lahutamatuks osaks ning on esitatud käesoleva aruande lehekülgedel 16-39.

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

	Lisad	2019	2018
RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST			
Puhaskasum		9 688 992	5 673 128
Korrigeerimised:			
Põhivara amortisatsioon	7 ja 8	1 343 882	340 755
Kasum/kahjum põhivara mahakandmisest		84 727	3 282
Nõuete ja ettemaksete allahindlus		100 000	13 325
Intressikulud		0	5 417
Intressitulud		0	-6 875
Muud finantstulud ja -kulud		0	73 487
Muud korrigeerimised		36 870	-176 071
Muutused käibekapitalis:			
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus		669 766	-184 758
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus		-1 270 784	417 593
Varude muutus		678 377	-944 908
Kokku rahavood äritegevusest		11 331 830	5 214 375
RAHAVOOD INVESTEERINGUTEST			
Põhivara soetamine	7 ja 8	-818 274	-769 601
Kinnisvarainvesteeringu müük	7	0	28 440
Investeeringute mahakandmine		13 413	0
Antud laenud		-455 057	-6 875
Antud laenudelt saadud intressid		19 012	0
Antud laenude tagasimaksed		508 252	30 665
Laekunud dividendid		35 016	32 938
Muud laekumised investeeringutest		3 924	0
Kokku rahavood investeeringutest		-693 714	-684 433
RAHAVOOD FINANTSEERIMISEST			
Saadud laenud		0	53 999
Saadud laenude tagasimaksed		0	-19 365
Makstud intressid		-142 655	5 417
Tasutud tulumaks		-527 544	-562 099
Väljamakstud dividendid	19	-5 302 918	-2 308 672
Kokku rahavood finantseerimisest		-5 973 117	-2 830 720
KOKKU RAHAVOOD		4 664 999	1 699 222
Raha ja selle ekvivalendid aasta alguses		24 125 947	22 426 725
Raha ja selle ekvivalentide muutus		4 632 377	1 480 767
Valuutakursi muutuste mõju		32 622	218 455
Raha ja selle ekvivalendid aasta lõpus		28 790 946	24 125 947

Aruandes märgitud lisad on selle lahutamatuks osaks ning on esitatud käesoleva aruande lehekülgedel 16-39.

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

	Aktisia- kapital *	Kohustuslik reserv- kapital	Realiseerimata valuutakursi kasum (kahjum)	Jaotamata kasum	Kokku
Saldo 31.12.2017	1 000 000	100 000	-30 986	41 801 322	42 870 336
Perioodi kasum	0	0	0	5 673 128	5 673 128
Muu koondkasum	0	0	-101 780	0	-101 780
Koondkasum kokku	0	0	-101 780	5 673 128	5 571 348
Dividendid	0	0	0	-2 308 672	-2 308 672
Saldo 31.12.2018	1 000 000	100 000	-132 766	45 165 778	46 133 012
Perioodi kasum	0	0	0	9 688 992	9 688 992
Muu koondkasum	0	0	56 167	0	56 167
Koondkasum kokku	0	0	56 167	9 688 992	9 745 159
Dividendid	0	0	0	-5 302 918	-5 302 918
Saldo 31.12.2019	1 000 000	100 000	-76 599	49 551 852	50 575 253

*Lisainformatsioon aktsiakapitali kohta on esitatud lisas 19. Aktsiakapital ja aktsionärid.

Aruandes märgitud lisad on selle lahutamatuks osaks ning on esitatud käesoleva aruande lehekülgedel 16-39.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1. Arvestuspõhimõtted

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavalt Euroopa Liidus (EL) vastu võetud rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele (IFRS) ja nende tõlgendustele. Standardid on välja andnud Rahvusvaheline Raamatupidamisstandardite Nõukogu (IASB) ja tõlgendused Rahvusvaheline Finantsaruandluse Tõlgendamise Komitee (IFRIC). Standardid ja tõlgendused muutuvad grupi konsolideeritud finantsaruannetes kohustuslikuks peale seda, kui EL on need vastu võtnud. Tavid AS-i konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kiidavad heaks nõukogu ja juhatus ning see esitatakse lõplikuks kinnitamiseks aktsionäridele. Käesolev raamatupidamise aastaaruanne on kinnitatud 29. juunil 2020. Ettevõtte aktsionäridel on õigus raamatupidamise aastaaruannet mitte heaks kiita ning nõuda uue aruande koostamist. Raamatupidamise aastaaruanne on esitatud eurodes ning tabelites olev numbriline info täissummades.

Aruandev üksus

Tavid AS on registreeritud Eesti Vabariigis. Ettevõtte juriidiline aadress on Aia 5, Tallinn 10111, Eesti. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on esitatud 31. detsembril 2019 lõppenud majandusaasta kohta. Aruanded koosnevad Ettevõtte ja tema tütarettevõtete andmetest (ettevõtte koos tütarettevõtetega edaspidi nimetatud ka "grupp" või „Tavid grupp“). Grupi peamiseks tegevusalaks on valuutavahetus ning väärismetallide müük.

Raamatupidamise aastaaruande esitus

Terviklik raamatupidamise aastaaruanne koosneb finantsseisundi aruandest, koondkasumiaruandest, omakapitali muutuste aruandest, rahavoogude aruandest ja lisadest. Grupp esitab koondkasumiaruande kahe aruandena. Eraldiseisev kasumiaruanne sisaldab kõiki tulu- ja kulukomponente, mille puhul konkreetne IFRS ei nõua või luba teisiti. Muud tulu- ja kulukomponendid kajastatakse muu koondkasumi all. Koondkasumiaruandes esitatakse kasumiaruandes kajastatud kasum või kahjum ja muu koondkasumi all kajastatud komponendid.

Konsolideerimispõhimõtted, tütarettevõtete kajastamine

Tütarettevõtted on ettevõtted, mis on emaettevõtte kontrolli all. Tütarettevõtteid loetakse kontrolli all olevaks, kui emaettevõtte on kas otseselt või kaudselt võimeline kontrollima tütarettevõtte tegevust ja finantspoliitikat eesmärgiga saada tütarettevõtte tegevusest kasu. Konsolideeritud aruanded sisaldavad tütarettevõtte raamatupidamisaruandeid alates kontrolli saavutamise kuupäevast kuni kontrolli loovutamise kuupäevani. Konsolideeritud aruandes on rida-realt konsolideeritud emaettevõtte kontrolli all olevate tütarettevõtete finantsnäitajad. Konsolideeritud aruannete koostamisel on elimineeritud kõik gruppi kuuluvate ettevõtete omavahelised tehingud, vastastikused saldod ja realiseerimata tehingud. Emaettevõtte konsolideerimata põhjaruannetes, mis on esitatud konsolideeritud aastaaruande lisas 20, kajastatakse investeeringud tütarettevõtetesse soetusmaksumuses miinus vajadusel väärtuse vähenemisest tulenevad allahindlused.

Välisvaluutas fikseeritud vara ja kohustused ning tehingud

Emaettevõtte arvestus- ja esitusvaluuta on euro. Arvestusvaluuta all peetakse silmas ettevõtte rahavoogudes kasutatavat peamist valuutat. Muus valuutas peale arvestusvaluuta (välisvaluutas) tehtud tehingud kajastatakse algselt tehingupäeval kehtiva kursiga. Välisvaluutas kajastatud rahalised varad ja kohustused ning õiglases väärtuses mõõdetavad välisvaluutas fikseeritud mitterahalised varad arvestatakse ümber bilansipäeval kehtiva kursi alusel. Kasumiaruanne arvestatakse ümber aasta keskmise vahetuskursiga. Mitterahalised välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustised, mida mõõdetakse õiglases väärtuses, hinnatakse ümber arvestusvaluutasse, võttes aluseks Euroopa Keskpanka või selle puudumisel VM/Reutersi aktiivse turu valuutakursid, mis kehtivad õiglase väärtuse määramise päeval. Mitterahalisi välisvaluutas fikseeritud varasid ja kohustisi, mida ei kajastata õiglase väärtuse meetodil, bilansipäeval ümber ei hinnata, vaid kajastatakse jätkuvalt tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpanka valuutakursi alusel.

Finantsinstrumendid

Finantsinstrument on mis tahes vormis kokkulepe, mille tulemusena ühes ettevõttes tekib finantsvara ja teises finantskohustus või omakapitaliinstrument. Finantsvaraks loetakse raha, finantsinvesteeringuid, nõudeid ostjate vastu ja muid lühi- ja pikaajalisi nõudeid. Finantskohustisteks loetakse tarnijatele tasumata arveid, viitvõlgasid ja muid lühi- ja pikaajalisi võlakohustisi. Finantsinstrumendid võetakse algselt arvele nende tehingupäeval (välja arvatud laenu ja nõuded, mis kajastatakse arvelduspäeval) soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või -kohustise eest makstud või saadud tasu õiglase väärtus. Finantsvara eemaldatakse bilansist siis, kui ettevõtte kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele.

või ta annab kolmandale osapoolele üle varast tulenevad rahavood ning finantsvaraga seotud riskid ja hüved. Finantskohustis eemaldatakse bilansist siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Finantsinstrumentide kajastamine

Standardi IFRS 9 kohaselt klassifitseeritakse finantsinstrumendid selle esmasel arvelevõtmisel ühte järgmistest kategooriatest:

- * korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad,
- * õiglases väärtuses muutusega läbi muu koondkasumiaruande kajastatavad võlainstrumendid,
- * õiglases väärtuses muutusega läbi muu koondkasumiaruande kajastatavad omakapitaliinvesteeringud,
- * õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad.

Alates 01.01.2018 on nõuded ostjate vastu ja laenuõuded kajastatud kui korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad, kuna antud instrumentide ärimudeliks on neid hoida eluea lõpuni ning koguda lepingulisi rahavoogusid (st koguda põhiosa- ja intressimakseid). Korrigeeritud soetusmaksumus leitakse kasutades efektiivse intressimäära meetodit.

Lühiajalised finantsinvesteeringud aktsiatesse on kajastatud õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande, kuna antud instrumente hoitakse väärtuse kasvu eesmärgil. Õiglase väärtuse hindamisel on aluseks finantsinvesteeringu turuväärtus bilansipäeval. Juhul kui õiglast väärtust ei olnud võimalik usaldusväärselt hinnata, olid lühiajalised finantsinvesteeringud kajastatud bilansis soetusmaksumuses.

Finantskohustised võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses, mida on vajadusel korrigeeritud tehingukuludega kui grupp ei ole määranud finantskohustise kajastamist õiglases väärtuses läbi kasumiaruande. Järgnevalt kajastatakse finantskohustisi korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades sisemise intressimäära meetodit, välja arvatud tuletiste ja finantskohustuste puhul, mida kajastatakse õiglases väärtuses läbi kasumiaruande. Kõik intressidega seotud kulud ja muutused instrumendi õiglases väärtuses, kui on kohaldatav, on kajastatud kasumiaruande finantstuludes või -kuludes.

Finantsvarade väärtuse langus

Grupp kajastab finantsvarade väärtuse langust eeldatava krediidikahju ulatuses. Eeldatava krediidikahju näol on tegemist tõenäosusega kaalutud hinnangulise krediidikahjuga. Krediidikahju suurust mõõdetakse lepingukohaste grupile tasumisele kuuluvate rahavoogude ja grupile eeldatavalt laekuvate algse sisemise intressimääraga diskonteeritud rahavoogude vahena. Krediidikahju mõõtmisel hinnatakse kõikide nõuete krediidikvaliteeti individuaalselt ning arvestatakse: a) raha ajaväärtust; ning b) aruandekuupäeval kättesaadavat informatsiooni minevikus toimunud sündmuste, praeguste tingimuste ja tulevaste majandusprognoside kohta. Nõuded ostjate vastu eeldatav krediidikahjum leitakse kasutades lihtsustatud meetodit ning nõuded ostjate vastu eeldatav krediidikahjum on võrdne eluea krediidikahjumitega. Laenuõuete ja muude nõuete puhul kajastatakse 12 kuu eeldatav krediidikahjum kui krediidirisk ei ole oluliselt suurenenud. Kui krediidirisk on pärast algset arvelevõtmist oluliselt suurenenud, siis kajastatakse eluea eeldatav krediidikahjum. Range krediidipoliitika tõttu ei olnud ettevõttel olulisi nõuete allahindlusi ei aruande- ega ka võrdlusperioodil.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ning raha ekvivalentidena kajastatakse raha kassas ja pangas, millel puudub oluline turuväärtuse muutuse risk. Rahana on kajastatud ka finantsseisundi aruandepäevaks laekumata klientide poolt sooritatud kaardimaksed ja lühiajalised (kuni kolme kuulised) deposiidid.

Varud

IAS 2 reglementeerib varude kajastamist, kuid kuna Tavid AS äritegevus on käsitletav kui tegevus toormevarude kaupleja-vahendajana (*broker-trader*), kelle peaesmärk on füüsilise väärismetalli lühiajaline soetamine müügi eesmärgil, siis IAS 2 ei kohandu. Oma kasumi teenib kogu grupp peaaesjalikult *spreadi* tulust. Tavid AS arvepidamises on varud jaotatud kahte gruppi: toormevarud (kulla ja hõbeda tooted) ja muud varud. Toormevarud moodustavad enamuse Tavid AS grupi varudest ja nende puhul ei lähtuta IAS 2-st, vaid need kajastatakse õiglases väärtuses vastavalt IFRS 13 põhimõtetele. Muud varud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostukulutustest, tootmiskulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse ning nende varude kuluks kandmisel kasutatakse FIFO meetodit. Toormevarud kajastatakse bilansis nende õiglases väärtuses miinus müügikulutused, muutusega läbi kasumiaruande. Investeeringukuld ja hõbe on kajastatud bilansis õiglases väärtuses vastavalt Londoni Väärismetallibörsi (The London Bullion Market Association) noteeringutele ehk kasutatud on õiglasesse väärtusesse hindamisel esimese taseme sisendit. Õiglase väärtuse muutuse kasum (kahjum) kajastatakse läbi kasumiaruande. Ettemaksed varude eest on kajastatud soetusmaksumuses.

Kinnisvarainvesteering

Kinnisvarainvesteering võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis sisaldab ka soetamisega otseselt seonduvaid kulutusi. Kinnisvarainvesteeringud, mille õiglast väärtust on võimalik usaldusväärselt hinnata mõistliku kulu ja pingutusega, kajastatakse pärast arvelevõtmist õiglases väärtuses. Õiglase väärtuse muutusest tulenevad kasumid ja kahjumid kajastatakse

kasumiaruandes. Kinnisvarainvesteeringud, mille õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata mõistliku kulu ja pingutusega ettevõtte välise sõltumatu hindaja poolt, kajastatakse soetusmaksumuses, ning nende osas teostatakse juhtkonnapoolne kaetava väärtuse test.

Materiaalne põhivara

Materiaalne põhivara, nagu seadmed ja tegevusotstarbeline kinnisvara, kajastatakse algselt nende soetusmaksumuses ja seejärel kajastatakse neid soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langused. Kulu koosneb ostuhinnast või ostuhinna puudumise korral õiglasest väärtusest ning otseselt ostu sooritamiseks tehtud kulutustest. Kulumiarvestus algab hetkest, kui vara on kasutusvalmis, ning see avaldatakse süstemaatiliselt iga koostisosa kasuliku eluea jooksul kuni selle hinnangulise jääkväärtuseni. Kulumiarvestuse meetodina on kasutusel lineaarne meetod. Kasulikke eluigasid, jääkväärtusi ja kulumiarvestuse meetodeid hinnatakse ja muudetakse vastavalt vajadusele iga bilansipäeval. Bilansilist jääkmaksumust testitakse väärtuse languse suhtes juhul, kui sündmuste või asjaolude põhjal võib eeldada, et kaetav väärtus on väiksem. Kaetav väärtus on vara müügiväärtus, millest on maha arvatud müügikulutused, või vara kasutusväärtus olenevalt sellest, kumb on suurem. Kui bilansiline jääkmaksumus on kaetavast väärtusest suurem, vähendatakse vara maksumust kaetava väärtuseni. Kogu konsolideerimisgrupis kasutusel olevad amortisatsiooninormid on järgmised:

Kontorid	3-5 aastat
Masinad ja seadmed	5 aastat
Muu põhivara	3-5 aastat

Immateriaalne põhivara

Immateriaalsed varad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses ja seejärel soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja akumulieeritud väärtuse langus. Immateriaalse vara kasulik eluiga on kas piiratud või piiramatu. Piiratud kasuliku elueaga immateriaalsed varad amortiseeritakse nende kasuliku eluea jooksul ja kui täheldatakse asjaolusid, mis võivad viidata vara väärtuse langusele, viiakse läbi vara kaetava väärtuse test. Kasulik eluiga ja amortisatsioonimeetod hinnatakse ümber ja vajadusel korrigeeritakse neid iga aruandeaasta lõpus. Arenduskulud, mille maksumust saab usaldusväärselt arvestada ja mille puhul on tõenäoline, et grupp saab varadega seotud tulevast majanduskasu, kapitaliseeritakse ja kajastatakse bilansis. Muul juhul kantakse arendusväljaminekud nende tekkimisel kuludesse. Kulumiarvestuse meetodina on kasutusel lineaarne meetod ning konsolideerimisgrupis kasutusel olevad amortisatsiooninormid on järgmised:

Litsentsid ja load	3-5 aastat
Tarkvara ja programmid	5-10 aastat

Varade väärtuse vähenemine

Igal bilansipäeval hindab ettevõtte juhtkond, kas on märke, mis võiksid viidata vara väärtuse langusele. Juhul kui on kahtlusi, mis viitavad varaobjekti väärtuse langemisele alla tema bilansilise väärtuse, viiakse läbi vara kaetava väärtuse test. Vara kaetav väärtus on võrdne kõrgemaga kahest näitajast: kas vara õiglasest väärtusest (miinus müügikulutused) või diskonteeritud rahavoogude põhjal leitavast kasutusväärtusest. Kui testimise tulemusena selgub, et vara kaetav väärtus on madalam tema bilansilisest väärtusest, hinnatakse põhivara objekt alla tema kaetava väärtuseni. Juhul kui vara väärtuse testi ei ole võimalik teostada üksiku varaobjekti suhtes, leitakse kaetav väärtus väikseima varade grupi (raha teeniva üksuse) kohta, kuhu see vara kuulub. Vara allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Kui varem alla hinnatud varade kaetava väärtuse testi tulemusena selgub, et kaetav väärtus on tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse, siis tühistatakse varasem allahindlus ning suurendatakse vara bilansilist maksumust.

Rendiarvestus

Aruandekohuslane kui rentnik

Nagu ka allpool alapeatükis „2019. aastal jõustunud standradid“ on kirjeldatud, hakkas Tavidi konsolideerimisgrupp rakendama alates 01.01.2019 IFRS 16 standardit osaliselt tagasiulatuvalt. Eelnevaid majandusaastaid korrigeeritud ei ole ning on rakendatud endiselt standardit IAS17. IFRS 16 rakendamisega hindab ettevõtte oma rendilepingud kasutusõigusega varaks (Right of Use Asset) kui:

- see hõlmab konkreetset eraldiseisva olulise väärtusega vara;
- grupp saab selle vara kasutamisest majanduslikku kasu;
- grupil on õigus otsustada kas ja kuidas seda vara kasutada;
- tegu on pikema kui 12 kuulise kohustisega.

Rendilepingu sõlmimise päeval kajastab ettevõtte selle kasutusõigusega vara (ROU Asset) ühelt poolt bilansis põhivarana ning teiselt poolt kohustisena. Vara võetakse arvele rendimaksete diskonteeritud väärtuses, lisaks kasutuselevõtmise otsesed kulud ning ka kasutamise lõppemisega seotud olulised kulud (nt demonteerimine). Seda põhivara kajastatakse vastavas põhivara grupis, amortisatseerimisel kasutatakse lineaarset meetodit ning vara elueaks on vara kasutusaeg.

Kasutusõiguse kohustus kajastatakse rendimaksete nüüdsväärtuses, kus diskontomäärana kasutatakse lepingus sätestatud määra või sarnaste varaobjektide soetamisel saadavat alternatiivset laenamise intressimäära. Rendimaksete arvestamisel lähtutakse summadest, mis ettevõtte on lepingujärgselt kohustus maksta ning ka optionaalsetest maksetest, mida ettevõtte plaanib tõenäosusega teha. Kasutusõiguse kohustise maksed kajastatakse bilansis vastavatel ridadel.

Rendilepingud, mis on sõlmitud ebaolulise väärtusega vara rendiks (arvutid, väikevahendid) või mis on lühemad kui 12 kuud ning millele kasutusõigusega vara definitsioon ei rakendu, kajastatakse jooksva perioodi rendikuludena kasumiaruandes.

Enne 01.01.2019 kasutusel olnud rentide kajastamismõhimõte oli, et ettevõtte loeb kapitalirendiks rendisuhet, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Ülejäänud rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina. Kasutusrendi maksed kajastatati rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Ettevõtte moodustab eraldisi nende kohustuste osas, mille realiseerumise aeg või summa pole kindlad. Eraldise suuruse ja realiseerumisaaja määramisel tuginetakse juhtkonna või vastava ala ekspertide hinnangutele. Eraldis kajastatakse juhul, kui ettevõtte on enne bilansipäeva tekkinud juriidiline või tegevusest tingitud kohustus, eraldise realiseerumine ressursside väljamineku näol on tõenäoline (üle 50%) ning eraldise suurus on usaldusväärselt määratav. Eraldise realiseerumisega kaasnevaid kulutusi hinnatakse bilansipäeva seisuga ning eraldise suurust hinnatakse uuesti igal bilansipäeval. Tingimuslikeks kohustisteks klassifitseeritakse need kohustised, mille realiseerumise tõenäosus jääb alla 50% või mille suurust ei saa usaldusväärselt hinnata. Tingimuslike kohustiste üle peetakse arvestust finantsseisundi aruande väliselt, vt lisa 13.

Ettevõtte tulumaks

Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt maksustatakse dividendidena jaotatavat kasumit määraga 20/80 netodividendina väljamakstud summast. Kuni 31.12.2018 oli dividendi tulumaksumääraks 20%. Alates 01.01.2018 muutus tulumaksuseadus, mille kohaselt saavad ettevõtted kasutada, regulaarselt makstavatele dividendidele, soodusmaksumäära 14%. 14% soodusmaksumäära saab kasutada alates 01.01.2019 makstavatele dividendidele, millest kolmandikule eelmisel majandusaastal makstud dividendidest osale rakendub soodusmaksumäär 14% ning ületatavale makstavale dividendide osale rakendub maksumäär 20%. 14% soodusmaksumäära saab kasutada viimase kolme aasta keskmise väljamakstud dividendi summa ulatuses. Füüsilisele isikule väljamakseid tehes peetakse täiendavalt kinni 7%. Dividendidelt arvestatud ettevõtte tulumaks kajastatakse tulumaksukuluna dividendide väljakuulutamise perioodi kasumiaruandes, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal dividendid välja makstakse. Maksustamissüsteemi omapärast lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtjatel varade ja kohustuste bilansiliste väärtuste ning maksubaasi ajutistest erinevustest tekkinud edasilükkunud tulumaksu varasid ega kohustusi. 2019. aastal Soomes, Norras, Taanis, Rootsis, Poolas ja Bulgaarias teenitud kasum, mida on korrigeeritud kohalike tulumaksuseaduse nõuetest lähtuvalt püsivate ja ajutiste erinevustega, on tulumaksuga maksustatav.

2018. aastal hakkas Lätis kehtima uus tulumaksusüsteem, millega hakati edasilükkunud tulumaksu konsolideeritud IFRS-aruannetes kajastama viisil, mis erineb Eestis seni kasutusel olnud käsitlusest. Läti käsitluse kohaselt tuleb tütar-, sidus- ja ühisettevõtetesse tehtud investeeringutelt tekkivat edasilükkunud tulumaksu kajastada ka siis, kui need investeeringud asuvad riikides, kus ettevõtte tulumaks kuulub tasumisele kasumi jaotamisel (näiteks Eesti ja Läti), välja arvatud juhul, kui kontsern suudab kontrollida maksustatavate ajutiste erinevuste tühistumise ajastamist ja nende tühistumine lähimas tulevikus ei ole tõenäoline. Eestis seni kasutusel olnud käsitluse kohaselt edasilükkunud tulumaksukohustust sellisel juhul ei kajastata. Praeguseks ei ole Eestis kujunenud ühtset seisukohta, kumb käsitlus on õige. Rahandusministeerium on küsinud IFRS-standardite tõlgendamise komitee (IFRIC) arvamust standardi IAS 12 Tulumaks korrekse tõlgendamise kohta. IFRIC avaldab lõpliku seisukoha eeldatavasti juuniks 2020. Kontserni juhatus on otsustanud jätkuvalt rakendada tütar-, sidus- ja ühisettevõtetesse tehtud investeeringute puhul edasilükkunud tulumaksukohustuse arvestamisel seni kehtinud arvestuspõhimõtet. Kui kontsern muudaks arvestuspõhimõtet ja kajastaks edasilükkunud tulumaksu eelnimetatud investeeringute pealt, siis oleks seisuga 31. detsember 2019 kajastatava kohustuse suurus ebaoluline.

Ettevõtte tulumaksu määrad riigiti:

	Läti	Bulgaaria	Rootsi	Soome	Norra	Poola	Taani	Rumeenia
2018	15%	10%	22%	20%	22%	19%	22%	16%
2019	20%	10%	22%	20%	22%	19%	22%	16%

Maksimaalne võimalik tulumaksukohustuse summa, mis võiks kaasneva dividendide väljamaksmisega, on äratoodud aastaaruande lisades (lisa 13, Tingimuslikud kohustised). Välismaiste tütaretevõtete puhul leitakse edasilükkunud tulumaksuvara või -kohustis kõigi bilansikuupäeval esinevate varade ja kohustiste maksustamisväärtuste ning raamatupidamisväärtuste ajutiste erinevuste vahel. Edasilükkunud tulumaks arvutatakse kehtivate või eeldatavalt kehtivate maksumääradega, mis on rakendatavad nendes perioodides, kui ajutised erinevused või maksukahjumid realiseeruvad. Edasilükkunud tulumaksuvarad ja -kohustised on tasaarveldatud ainult ühe gruppi kuuluva äriühingu piires. Edasilükkunud

tulumaksuvara esitatakse bilansis vaid juhul, kui prognoositavas tulevikus on tõenäoline edasilükkunud tulumaksuvaraga võrreldavas suurusel tulumaksukohustise tekkimine, mida saaks kasutada tasaarveldamiseks. Tulumaksuvarad ja -kohustised ning tulumaksukulud ja -tulud liigitatakse realiseerunud (tasumisele kuuluvaks) tulumaksuks ja edasilükkunud tulumaksuks. Tasumisele kuuluv tulumaks esitatakse lühiajalise varana või kohustisena ning edasilükkunud tulumaks pikaajalise varana või kohustisena.

Müügitulu kliendilepingutest

Grupil on kolm peamist tulugruppi:

- väärismetallide müük,
- valuuta vahetuse kursist saadav tulu ja
- maksevahenduse teenustasud.

Kliendilepingud ning nendest tekkivad kohustused ja väärtuse määramise meetod on ühelaadsed, lihtsad ning selgepiirilised. Ettevõtte ei ole pikajalisi müüglepinguid, ka ei ole kaupade ja teenuste ühtse paketi müüki ning kõikide klientide lepingud on ühetasolised. Väärtused määratakse vastavalt turuhinnale. Tulu kajastatakse järgneva 5-astmelise mudeli järgi: 1) Kliendilepingu identifitseerimine, 2) teostamiskohustuste identifitseerimine, 3) tehingutasu määramine, 4) tasu jagamine teostamiskohustustele ning 5) tulu kajastamine teostamiskohustuse täitmisel.

Tulu kajastatakse teostamiskohustuse täitmisel, st kauba kliendile üleandmisel või teenuse osutamisel. Kaup loetakse üle antuks ja teenus osutatuks, kui klient on omandanud kontrolli kauba või teenuse üle. Kaupade müügil toimub kontrolli üleandmine kindlal ajahetkel.

Õiglase väärtuse määramine

Õiglane väärtus on hind, mis saadaks vara müügil või makstaks kohustise üleandmisel hindamiskuupäeval turuosaliste vahelises tavapärasel tehingus. Õiglase väärtuse mõõtmine toimub eeldusel, et vara müügi või kohustise üleandmise tehing toimub kas: vara või kohustise põhiturul või põhituru puudumisel vara või kohustise jaoks soodsaimal turul. Kõnealune põhi- või soodsaim turg peab olema grupi jaoks ligipääsetav. Vara või kohustise õiglast väärtust hinnatakse eelduste põhjal, mida turuosalistel vara või kohustise hinna määramisel kasutaksid, eeldades et turuosalistel tegutsevad oma parimates majanduslikes huvides. Grupp kasutab õiglase väärtuse mõõtmisel meetodeid, mis on antud tingimustes asjakohased ja mille kasutamiseks eksisteerib piisavalt andmeid, et hinnata õiglast väärtust, maksimeerides asjakohaste jälgitavate sisendite kasutamist ja minimeerides mittejälgitavate sisendite kasutamist.

Kõik varad ja kohustised, mis on hinnatud õiglasest väärtusesse või mille õiglased väärtused on raamatupidamise aastaaruandes avalikustatud, on klassifitseeritud vastavalt alltoodud õiglase väärtuse hierarhiale, mis põhineb madalaima taseme sisendil, mis on oluline õiglase väärtuse mõõtmisele tervikuna:

- tase 1 — noteeritud (korrigeerimata) turuhinnad aktiivsel turul identsetele varadele ja kohustistele;
- tase 2 — hindamistehnikad, mille puhul õiglase väärtuse mõõtmise seisukohalt olulised madalaima taseme sisendid on otseselt või kaudselt jälgitavad, näiteks intressimäär, volatiilsus.
- tase 3 — hindamistehnikad, mille puhul õiglase väärtuse mõõtmise seisukohalt olulised madalaima taseme sisendid ei ole jälgitavad. Näiteks diskonteeritud rahavoogude meetod, optsoonide hindamismeetod ja teised hindamismeetodid.

Grupp hindab iga aruandeperioodi lõpul, kas varad ja kohustised, mis esinevad raamatupidamise aastaaruandes perioodide lõikes korduvalt, vajavad tasemete vahel ümberklassifitseerimist (toetudes madalaimale sisendile, mis on oluline õiglase väärtuse mõõtmisele tervikuna). Õiglaste väärtuste avalikustamise lihtsustamiseks on grupp klassifitseerinud varad ja kohustised vastavalt nende iseloomule, omadustele ja nendega kaasnevatele riskidele ning eelpool esitatud õiglase väärtuse hierarhia tasemetele.

Oma igapäevaste tehingute kajastamisel kasutab ettevõtte WM/Reutersi aktiivse turu hindasid (tase 1), mida ettevõtte saab Refinitive Ltd-lt digitaalsel teel ning mille põhjal värskendatakse oma süsteemides infot vähemalt iga 10 minuti järel. Perioodi lõpu ümberhindluste kajastamisel kasutatakse valuutade puhul Euroopa Keskpanka hindasid ning kulla ja hõbeda puhul London Bullion Market Association'i avalikult esitatud turuhindasid.

Välismaiste tütarettevõtete finantsnäitajad

Välismaal asuvate tütarettevõtete konsolideerimiseks arvestatakse nende aruanded nende arvestusvaluutast ümber emaettevõtte esitusvaluutasse. Kui välismaise majandusüksuse arvestusvaluuta ei lange emaettevõtte esitusvaluutaga kokku, siis kasutatakse välisvaluutas koostatud aruannete ümberarvestusel järgmisi valuutakursse:

- (a) kõik varade ja kohustiste kirjed hinnatakse ümber bilansipäeva Euroopa Keskpanka kursi alusel;
- (b) tulud ja kulud, muud omakapitali muutused ning rahavood hinnatakse ümber nende tekkimise päeva kursiga või perioodi kaalutud keskmise kursiga.

Aruannete ümberarvestusest tekkinud vahed kajastatakse konsolideeritud bilansis omakapitali kirjel „Realiseerimata kursivahed“.

Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil. Äritegevuse rahavoogude leidmisel on korrigeeritud puhaskasumit, elimineerides mitterahaliste tehingute mõju ja äritegevusega seotud käibevarade ning lühiajaliste kohustiste saldode muutused. Investeeringu- ja finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised varade ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansi kuupäeva, 31. detsembri 2019 ja aruande koostamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega. Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustiste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on avalikustatud aastaaruande lisades.

Seotud osapoolte avalikustamise põhimõtted

Seotud osapooltena on käsitletud järgmised isikud ja majandusüksused:

1. Isik või selle isiku lähedased pereliikmed, kui:
  - a) omab/omavad Tavid AS üle kontrolli või ühist kontrolli;
  - b) omab/omavad märkimisväärset mõju Tavid AS üle;
  - c) on Tavid AS tütarettevõtte või Tavid AS juhtkonna üks võtmeisik;
2. Majandusüksus, kui kehtib üks järgmistest tingimustest:
  - a) on sama konsolideerimisgrupi liikmed;
  - b) majandusüksuse üle omab kontrolli või ühist kontrolli punktis 1 määratletud isik;
  - c) punkti 1 alapunktis a määratletud isik omab märkimisväärset mõju (majandus)üksuse üle või on (majandus)üksuse (või (majandus)üksuse emettevõtte) juhtkonna üks võtmeisik.

UUED STANDARDID JA TÖLGENDUSED

2019. aastal jõustunud standardid

Rendid (IFRS 16)

IFRS 16 anti välja 2016. aasta jaanuaris ja see asendab standardit IAS 17 „Rendid“. EL kinnitas standardi 2017. aasta novembris ja seda kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 algava majandusaasta suhtes. Uues standardis on oluliselt muudetud seda, kuidas rendilevõtja peab rendilepinguid kajastama. Rendilevõtja jaoks lõpetatakse standardis kapitali- ja kasutusrendi eristamine ning kohustatakse majandusüksusi kajastama bilansis enamikust rendilepingutest tulenevaid kasutusõigusega varasid ja rendikohustisi. Kasumiaruandes asendatakse üldhalduskulud kasutusõigusega varade amortisatsiooni ja rendikohustise intressikuludega. Rendileandja jaoks jäävad nõuded enamjaolt samaks ning kapitali- ja kasutusrendi vahel tuleb endiselt vahet teha. Standardit rakendatakse ainult olulise väärtusega põhivaradele, mille rendiperiood on üle 12 kuu. Tavid grupi puhul loeti siia kuuluvaks osade müügi- ja peakontorite rendilepingud üle Euroopa.

Grupp rakendab standardit osaliselt tagasiulatuvalt (kasutades nn praktilist abinõud), mis tähendab et IFRS 16 esmase rakendamise algsaldod kajastatakse käesolevas perioodis. Eelnevaid perioode ei ole korrigeeritud ning ei ole ümberhinnatud, kas lepingu puhul on tegemist rendilepinguga või kas see sisaldab rendisuhet. Selle asemel on grupp tuginenud oma varasematele hinnangutele nende lepingute osas, mis on sõlmitud enne ülemineku kuupäeva, rakendades IAS 17 „Rendid“ ja IFRIC 4 „Kindlastegemine, kas kokkulepe hõlmab renti“ nõudeid.

IFRS 16 esmasel rakendamisel on grupp kasutanud järgmisi standardi poolt lubatud lihtsustusi varem kasutusrendiks liigitatud rentide osas.

- Ühtse diskontomäära kasutamine sarnaste omadustega rendilepingute suhtes.
- IFRS 16 nõuete mitte rakendamine rentide suhtes, mille rendiperiood lõpeb 12 kuu jooksul alates esmase rakendamise kuupäevast.
- Esmase rakendamise kuupäeval kasutusõiguse esemeks oleva vara väärtust hinnates on jäetud arvestamata esmased otsekulutused.
- Tagantjärele tarkuse kasutamine, tehes seda näiteks rendiperioodi kindlaksmääramiseks juhul, kui leping sisaldab rendi pikendamise või tühistamise õigust.

Grupil puuduvad kapitalirendi lepingud. Seega puudus vajadus nende kajastamise korrigeerimiseks.

Kasutusõiguse kohustise mõõtmine esmasel rakendamisel

Iga rendilepingut ja selle kestvust hinnati eraldiseisvalt. Kasutusõiguse kkohustise kindlaksmääramisel kasutati Grupi alternatiivset laenu intressimäära- 2,5%. Kasutusõiguse kohustised, mis on kajastatud konsolideeritud finantsseisundi aruandes esmasel rakendamisel, on esitatud allpool:

Järgmiste perioodide kasutusrendimaksete miinimumsummad (katkestatavatest) rendilepingutest seisuga 31.12.2018 (IAS 17)	1 959 977
Rendilepingud, mille osas kasutusõiguse kohustist ei rakendata, maksete kogusumma 2019. aastal	1 147 238
Kasutusõiguse kohustisega lepingute diskonteeritud maksete kogusumma 2019. aastal	803 223
Sh diskonteerimise mõju kasutades rentniku alternatiivset intressimäära esmase rakendamise kuupäeval, 2,5%	19 954
Finantsseisundi aruandes 01.01.2019 kajastatud:	
Kasutusõiguse kohustise maksete diskonteeritud väärtus, lühiajaline osa (IFRS 16)	803 223
Kasutusõiguse kohustise maksete diskonteeritud väärtus, pikaajaline osa (IFRS 16)	2 509 626
Kokku kasutusõiguse kohustis IFRS 16 rakendamise päeval	3 312 849

Kasutusõigusega vara väärtuse mõõtmine esmasel rakendamisel

Grupp on esmase rakendamise kuupäeva seisuga 01.01.2019 kasutamiseõiguse esemeks oleva vara väärtust hinnanud kasutusõiguse kohustise diskonteeritud väärtusega võrdses summas.

	Põhivara (müügikontorid)
Soetusmaksumus 31.12.2018	877 294
IFRS 16 rakendamise mõju 01.01.2019	3 312 849
Soetusmaksumus koos IFRS 16 mõjuga 01.01.2019	4 190 143

Kasutusõigusega vara väärtuse mõõtmine esmasel rakendamisel

Grupp on konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastanud järgmised korrigeerimised 01.01.2019 seisuga.

Kasutusõigusega vara (müügikontorid)	3 312 849
Kasutusõiguse kohustis	3 312 849
Netomõju jaotamata kasumile (-kahjumile) 01.01.2019 seisuga	0

IFRS 9 muudatus: negatiivse hüvitisega ettemaksed

Muudatust kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele. Muudatusega lubatakse kajastada finantsvara, mille lepingutingimused lubavad või nõuavad, et lepingupool maksaks või saaks lepingu ennetähtaegse lõpetamise korral mõistlikus suuruses hüvitist (st vara omaniku seisukohalt vaadatuna tekiks nii „negatiivne hüvitis“), korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglases väärtuses muu koondkasumi kaudu. Ettevõtte juhtkonna hinnangul ei oma muudatus grupi finantsaruannetele mõju.

IAS 28 muudatused: pikaajalised osalused sidus- ja ühisettevõtetes

Muudatusi kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele. Muudatustega käsitletakse seda, kas pikaajalisi osalusi sidus- ja ühisettevõtetes, mis moodustavad sisuliselt osa netoinvesteeringust kõnealustesse sidus- või ühisettevõtetesse, tuleks mõõta (ja nende väärtuse langust kajastada) vastavalt standardile IFRS 9 või IAS 28 või tuleks neid rakendada kombineeritult. Muudatustega täpsustatakse, et kapitaliosaluse meetodil mittekajastatavate pikaajaliste osaluste kajastamisel kohaldab ettevõtte esmalt standardit IFRS 9 ning alles seejärel standardit IAS 28. Standardi IFRS 9 rakendamisel ei arvesta ettevõtte seega pikaajaliste osaluste bilansilise väärtuse korrigeerimisega, mis standardi IAS 28 rakendamisel tekib. Muudatus ei oma mõju grupi aruandlusele.

IAS 19 muudatus: plaani muutmine, kärpimine või arveldamine

Muudatusi kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele. Muudatustega pannakse majandusüksustele kohustus uuendada aktuaalseid eeldusi, et teha pärast plaani muutmist, kärpimist või arveldamist kindlaks jooksva tööalase teenistuse kulutus ning netointress ülejäänud aruandeperioodiks. Samuti täpsustatakse muudatustega seda, kuidas mõjutab plaani muutmine, kärpimine või arveldamine vara ülemmäära rakendamist. Mõju grupi aruandlusele ei olnud.

IFRIC-i TÖLGENDUS 23: ebakindlus tulumaksu kajastamisel

Tõlgendust kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele, samuti on lubatud ennetähtaegne rakendamine. Tõlgenduses käsitletakse tulumaksu kajastamist juhtudel, kus maksustamisviisile omane määramatus mõjutab standardi IAS 12 rakendamist. Tõlgenduses antakse suuniseid ebamääraste maksustamisviiside eraldi ja koos kajastamise, maksuhalduri kontrolli, ebakindluse kajastamiseks sobiva meetodi valimise ning asjaolude muutumise kajastamise kohta. Mõju grupi aruandlusele ei olnud.

IASB muudatuste kogumik „Iga-aastased IFRS-ide parandused ajavahemikuks 2015–2017“

Muudatusi kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele. Mõju grupi aruandlusele ei olnud.

- **IFRS 3 „Äriühendused“ ja IFRS 11 „Ühised ettevõtmised“.** Standardi IFRS 3 muudatustega täpsustatakse, et kui ettevõtte saavutab ühistegevuseks liigituva äritegevuse üle kontrolli, tuleb tema varasem osalus kõnealuses äritegevuses ümberhinnata. Standardi IFRS 11 muudatustega täpsustatakse, et kui ettevõtte saavutab ühistegevuseks liigituva äritegevuse läbi ühise kontrolli, tema varasemat osalust kõnealuses äritegevuses ümber ei hinnata.
- **IAS 12 „Tulumaks“.** Muudatustega täpsustatakse, et omakapitali alla liigitatud finantsinstrumentide maksetega seotud tulumaksukohustist tuleb kajastada vastavalt sellele, kus kajastati möödunud perioodidel jaotamisele kuuluva kasumi tekinguid või sündmusi.
- **IAS 23 „Laenukasutuse kulutused“.** Muudatused puudutavad standardi paragrahvi 14 ning nendega täpsustatakse, et kui tingimustele vastav varaobjekt on viidud otstarbekohasesse kasutus- või müügivalmidusse, kuid sellega seotud laen ei ole täies ulatuses tagasi makstud, tuleb kanda kõnealune laenusumma ettevõtte üldiste laenukohustuste koosseisu.

Vastuvõetud, kuid mitte veel jõustunud standardid

Käsoleva majandusaastaruande koostamise hetkel on IASB avalikustanud uued standardid, või muudatused olemasolevatele, mis ei ole veel jõustunud. Need on:

- IFRS 17 Kindlustuslepingud
- Äri definitsioon (IFRS 3 muudatus)
- Olulisuse definitsioon (IAS1 ja IAS 8 muudatus)
- Finantsaruandluse kontseptuaalne raamistik

Ühtegi neist standarditest ei ole ennetähtaegselt grupi poolt rakendatud. Nimetatud muudatused, kui nad on asjakohased, rakendatakse peale nende jõustumist. 2019. a majandusaasta aruandlusele on hinnatud nende mõju ebaoluliseks.

Lisa 2. Olulised raamatupidamislikud hinnangud ja muudatused

Vastavalt rakendatavatele IFRS standarditele tuleb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitamisel langetada juhtkonnal otsuseid ning anda hinnanguid, mis mõjutavad kajastatud varade ja kohustiste väärtusi tingimuslike varade ja kohustuste kajastamist bilansipäeva seisuga ning aruandlusperioodil kajastatud tulusid ja kulusid. Nimetatud otsuseid ja hinnanguid teeb ettevõtte juhtkond järjepidevalt, toetudes seejuures oma varasemale kogemusele ja konservatiivsusprintsipile.

Nõuete väärtuse langus

Kuni 31.12.2018 testiti korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate nõuete väärtust kahjusündmuste esinemisel. Eeldatava kahju suuruse määrasid hinnangud selle kohta, millal ja kui suures summas rahavoog laekus. Allahindlust puudutavad otsused tuginesid juhtkonna poolt kujundatud hinnangutel. Alates 01.01.2019, standardiga IFRS 9 asendati IAS 39 kantud kahju mudel tulevikku vaatava eeldatava krediidikahju mudeliga, mille puhul kajastatakse krediidikahju varasemalt kui see oli standardi IAS 39 puhul. Grupp kajastab finantsvarade väärtuse langust eeldatava krediidikahju ulatuses. Eeldatava krediidikahju näol on tegemist tõenäosusega kaalutud hinnangulise krediidikahjuga. Krediidikahju suurust mõõdetakse lepingukohaste grupile tasumisele kuuluvate rahavoogude ja grupile eeldatavalt laekuvate algse sisemise intressimääraga diskonteeritud rahavoogude vahena. Lisainfo toodud lisas 1.

Nii varasematel aruandlusperioodidel kui ka nüüd, näeb ettevõtte krediidiriski poliitika ette, et krediitimüüki grupivälistele ettevõtetele ei võimaldata, millest tulenevalt on suhteliselt väike nõudekahjude tekkimise tõenäosus. Antud laenude puhul rakendatakse mudelit, millega hinnatakse kas krediidirisk on oluliselt kasvanud või mitte.

Varude kajastamine õiglasel väärtuses

Konsolideerimisgrupi toormevarud on kajastatud õiglasel väärtuses. Juhtkonna hinnangul on Tavid AS äritegevus on käsitletav kui tegevus toormevarude kaupleja-vahendajana (*broker-trader*), kelle peaeesmärk on füüsilise väärismetalli lühiajaline soetamine müügi eesmärgil ning seega kajastatakse varusid õiglasel väärtuses. Varude õiglasel väärtusesse hindamisel kasutatakse hindamismeetodite hierarhia esimese taseme sisendeid ehk on olemas aktiivsel turul noteeritud hind. Selleks kasutatakse LBMA (London Bullion Market) hindasid. Vt lisa 1. Arvestuspõhimõtted, lõik Varud.

Ettevõttesiselt arendatud tarkvara kapitaliseerimine

Ettevõtte juhtkond eristab tarkvaraga seotud kulude kajastamisel uurimis- ja arendusfaasi ning otsus arenduskulude kapitaliseerimiseks vajab juhtkonna hinnangut. Peale kapitaliseerimist jälgib juhtkond immateriaalse põhivara kajastamisnõuetele vastavust ning indikatsioone mahakandmise vajaduse tekkeks.

Amortiseeritava põhivara kasulik eluiga

Ettevõtte juhtkond hindab vähemalt kord majandusaasta jooksul amortiseeritavate põhivarade kasulikkude eluiga.

Kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtus

Lähtudes kaasnevate rahaliste ja ajaliste kulude mõistlikkusest, siis kinnisvara õiglase väärtuse määramisel ei ole tavapärast kasutatud sõltumatu eksperdi hinnangut. Kõik Tavid AS tehingud kinnisvaraga on toimunud sõltumatute osapoolte vahel ning lähtutakse turuhinnast. Kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtuse hindamisel lähtutakse juhtkonna hinnangust, mis omakorda baseerub hetke turuhindade monitooringul.

Lisa 3. Grupi ettevõtete osaluste soetusmaksumused

Tavid AS-i tütarettevõtted ja nendes osaluste soetusmaksumus on loetletud alljärgnevas tabelis.

Tütarettevõtte	Asukoha riik	Osaluse soetusmaksumus	Osalus 31.12.2019	Osalus 31.12.2018
TavexWise AS	Eesti	500 000 EUR	100%	100%
Mündipood OÜ	Eesti	2 556 EUR	100%	100%
Tavex OY	Soome	67 275 EUR	100%	100%
Tavex AB	Rootsi	10 159 EUR	100%	100%
Tavex AS	Norra	1 067 041 EUR	100%	100%
Tavex Gull og Solv AS	Norra	12 022 EUR	100%	100%
Tavex A/S	Taani	67 160 EUR	100%	100%
Tavex SIA	Läti	35 500 EUR	100%	100%
Tavex Sp. z o.o	Poola	71 378 EUR	100%	100%
Tavex EOOD	Bulgaaria	25 565 EUR	100%	100%
Tavex Gold S.R.L	Rumeenia	109 709 EUR	100%	100%
Tavex Exchange S.R.L	Rumeenia	204 EUR	100%	100%
KOKKU		1 968 568 EUR		

Lisa 4. Lühiajalised finantsinvesteeringud

Lühiajalise finantsinvesteeringuna on kajastatud investeeringud Kasahstani ettevõtete aktsiatesse. Investeeringute õiglasest väärtusesse hindamisel on kajastatud esimese taseme sisendit: aktiivsel turul noteeritud konkreetsete aktsiate hinnad. JSC Kazzinc (alates aastast 2009) on kajastatud soetusmaksumuses (väärtust mõjutab KZT kursimuutus), kuna õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata (kasutatud on kolmanda taseme sisendit).

	31.12.2019		31.12.2018	
Aktsiad õiglasest väärtuses	Kogus	Väärtus	Kogus	Väärtus
JSC Kazkommertsbank (lihtaktsia)	73 080	22 687	73 080	17 069
JSC Kazakhtelecom (lihtaktsia)	541	31 112	541	42 129
JSC Kazakhtelecom (eelisaktsia)	1 348	42 007	1 348	40 110
CNPS-Aktobemunaigas (lihtaktsia)	143	88	143	499
Aktsiad soetusmaksumuses				
JSC Kazzinc	3 514	35 874	3 514	32 584
Kokku investeeringute väärtus		128 468		132 392

Lisa 5. Müügitulu kliendilepingutest

Grupi müügitulu jagunemine tegevusalade lõikes 2019. ja 2018. aastal on esitatud järgnevas tabelis.

	2019	2018
Valuutavahetuse kasum ja teenustasud	13 545 539	11 763 790
Investeeringukulla müük	165 430 396	122 138 008
Hõbeda müük	9 038 414	9 284 498

Ehtekulla ja –hõbeda müük	20 522 579	13 742 770
Maksevahendusteenus*	1 415 635	1 352 361
Muud teenused	68 089	168 259
Muud kaubad	175 087	237 619
Kokku müügitulu kliendilepingutest	210 195 740	158 687 305

*2019. aastal sisaldab maksevahendusteenus gruppi kuuluva ettevõtte TavexWise AS kaudu klientidele osutatud teenust summas 1 003 497 eurot ja 2018. aastal 1 034 016 eurot.

Grupi müügitulu jagunemine riigiti 2019. ja 2018. aastal müügi lähtekohast lähtuvalt.

	2019	2018
Euroopa Liidus:		
Eesti	72 048 907	53 815 408
Soome	10 353 388	10 508 482
Läti	10 743 399	11 730 330
Rootsi	22 258 599	19 348 697
Bulgaaria	30 376 010	25 372 827
Taani	15 306 981	16 409 771
Poola	41 875 521	14 792 989
Rumeenia	131 365	0
Kokku Euroopa Liidus	203 094 170	151 978 506
 Norra	 7 101 570	 6 708 799
Kokku müügitulud	210 195 740	158 687 305

Lisa 6. Kulud

6.1. Müügikulud

Kaubad, toore, materjal ja teenused	2019	2018
Investeeringukulud	-159 651 016	-118 012 708
Ehtekulud	-19 584 628	-13 161 394
Ehtehõbe	-1 143 415	-412 060
Hõbe	-7 822 780	-8 127 845
Muud kaubamüügi kulud	-802 647	-662 738
Kokku müüdnud kauba kulu	-189 004 486	-140 376 745

6.2. Mitmesugused tegevuskulud

	2019	2018
Müügikontorite halduskulud	-1 147 238	-1 749 064
Väikevahendid ja IT tehnika	-519 448	-348 674
Turunduskulud	-430 656	-583 347
Transpordi ja lähetuskulud	-540 119	-481 976
Raamatupidamine ja konsultatsioonid	-535 420	-516 115
Töötajate koolitus ja personalikulud	-228 683	-243 854
Arenduskulud	-54	-25 458
Pankade teenustasud	-139 545	-192 956
Maksukulud	-263 915	-218 264
Muud tegevuskulud	-412 890	-375 994
Kokku mitmesugused tegevuskulud	-4 217 968	-4 735 702

6.3. Kasutusrent ja rendilepingud

	2019	2018
Rendikulu	-1 147 238	-1 749 064

Grupp rendib kasutusrendi tingimustel bürooruume. Vastavalt lepingutele on siin kajastatud tähtajatute ja tähtajaliste rendilepingute võimalikud ülesütlemise tähtajad 3-6 kuud ning ettevõtte juhtkonnal puudub kindlus nende pikemaajaliseks rentimiseks kui järgmised 12 kuud. Lepingu ennetähtaegse lõpetamise korral lähtutakse kehtivatest seadustest, eraldi leppetrahve ei ole määratud. 2020. aasta prognoositav kasutusrendi kulu on 1 miljon eurot.

01.01.2019 kehtima hakanud IFRS 16 reegilele vastava põhivarana arvele võetud rendilepingute- kasutusõiguste hinnanguline diskonteeritud väärtus seisul 01.01.2019 oli 3,313 miljonit eurot, mille eest tehti 2019. aasta jooksul makseid kokku summas 813 tuhat eurot.

6.4. Tööjõukulud

	2019	2018
Palgakulu	-6 553 181	-6 007 922
Sotsiaalmaksud	-1 424 188	-1 335 608
Tööjõukulud kokku	- 7 977 369	-7 343 530
Aruandeaasta keskmine töötajate arv (taandatuna täistööajale)	231	245
Grupi ettevõtete juhatuste ja nõukogude brutotasud	-968 739	-809 599
Tavid AS juhatuse lahkumishüvituse eraldis (moodustatud 2013, pikaajaline eraldis)	127 823	127 823

6.5. Muud finantstulud ja -kulud

	2019	2018
Kahjum valuuta ümberhindlusest	-565 505	-172 133
Saadud didvidendid	35 017	32 938
Lühiajaliste nõuete mahakanne	-100 000	0
Muud finantstulud ja -kulud	-24 625	-73 487
Kokku muud finantstulud ja -kulud	-655 113	-212 682

Lisa 7. Kinnisvarainvesteeringud ja materiaalne põhivara

7.1. Kinnisvarainvesteeringud (õiglasel väärtuses)

	Maa ja ehitised
Õiglane väärtus 31.12.2018	265 070
Õiglane väärtus 31.12.2019	265 070

Aruandeaastal ei ole õiglase väärtuse määramisel kasutatud sõltumatu eksperdi hinnangut. Tehingud on toimunud sõltumatute osapoolte vahel. Kinnisvarainvesteeringuna on kajastatud Tallinnas asuv kinnistu ning selle õiglane väärtus on juhtkonna hinnangul ligilähedane tema soetusmaksumusele. Õiglasesse väärtusesse hindamisel on kasutatud kolmanda taseme sisendit.

7.2. Materiaalne põhivara

	Masinad ja seadmed	Müügi-kontorid	Muu põhivara	Põhivara ettemaksed	Kokku
Soetusmaksumus					
31.12.2017	369 789	880 944	445 289	22 335	1 718 357
Soetused	169 406	36 685	16 942	154 124	377 157
Mahakandmised	-198 683	-74 372	-27 594	0	-300 649
Ümberklassifitseerimine	13 879	43 613	9 692	-102 170	-34 986
Kursivahed	-602	-9 576	-2 949	0	-13 127
31.12.2018	353 789	877 294	441 380	74 289	1 746 752

Soetused	22 608	1 552	96 650	330 135	450 945
Mahakandmised	0	-181 807	-41 459	0	-223 266
Ümberklassifitseerimine	0	281 722	30 902	-312 624	0
IFRS 16 esmakordne rakendamine	0	3 312 849	0	0	3 312 849
Kursivahed	910	0	0	0	910
31.12.2019	377 307	4 291 610	527 473	91 800	5 288 190
Akumuleeritud kulum ja allahindlused					
31.12.2017	-291 787	-536 716	-279 990	0	-1 108 493
Perioodi kulum	-69 769	-93 422	-53 890	0	-217 081
Mahakandmised	190 623	52 369	27 594	0	270 586
Kursivahed	446	8 673	0	0	9 119
31.12.2018	-170 487	-569 096	-306 286	0	-1 045 869
Perioodi kulum	-57 991	-62 050	-109 804	0	-229 845
Mahakandmised	0	98 311	40 228	0	138 539
Kasutusõiguste kulum	0	-812 133	0	0	-812 133
Kursivahed	3 409	0	0	0	3 409
31.12.2019	-225 069	-1 344 968	-375 862	0	-1 945 899
Jääkväärtus					
31.12.2019	152 236	2 946 644	151 611	91 800	3 342 291
31.12.2018	183 302	308 198	135 094	74 289	700 883
31.12.2017	78 002	344 228	165 299	22 335	609 864

Lisa 8. Immateriaalne põhivara

	Litsentsid ja load	IT tarkvara	Ettemaksud	Kokku
Soetusmaksumus				
31.12.2017	230 319	1 245 898	483 285	1 959 502
Soetused	97 971	14 200	427 494	539 665
Mahakandmised	0	-15 652	0	-15 652
Ümberklassifitseerimine	0	2 800	-54 203	-51 403
31.12.2018	328 290	1 247 246	856 576	2 432 112
Soetused	14 200	340 490	11 728	366 418
Mahakandmised	0	0	0	0
Ümberklassifitseerimine	-275 900	1 144 204	-868 304	0
31.12.2019	66 590	2 731 940	0	2 798 530
Akumuleeritud kulum ja allahindlused				
31.12.2017	-83 532	-196 142	0	-279 674
Perioodi kulum	-115 632	-8 042	0	-123 674
Mahakandmised	0	13 993	0	13 993
Ümberklassifitseerimine	0	0	0	0
31.12.2018	-199 164	-190 191	0	-389 355
Perioodi kulum	-10 286	-291 633	0	-301 919
Mahakandmised	0	0	0	0
Ümberklassifitseerimine	169 661	-169 661	0	0
31.12.2019	-39 789	-651 485	0	-691 274
Jääkväärtus				
31.12.2019	26 798	2 080 458	0	2 107 256
31.12.2018	129 126	1 057 055	856 576	2 042 757
31.12.2017	146 787	1 049 756	483 285	1 679 828

Lisa 9. Varud

	31.12.2019	31.12.2018
Investeeringukuld	16 913 327	16 778 365
Hõbe	1 290 012	1 304 483
Kaubad müügiks	38 132	37 975
Väärismetallist meenemündid	5 390	10 276
Ehtekuld	643 049	636 677
Ehtehõbe	72 513	40 241
Muud kaubad ja materjalid	99 638	106 710
Ettemaksed varude eest	664	826 375
Kokku varud	19 062 725	19 741 102

Investeeringukuld ja hõbe on kajastatud bilansis õiglasest väärtuses vastavalt Londoni Väärismetallibörsi (The London Bullion Market Association) noteeringutele ehk kasutatud on õiglasest väärtusesse hindamisel esimese taseme sisendit.

Lisa 10. Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded

Laekumata nõuete õiglasest väärtusesse hindamisel on kasutatud kolmanda taseme sisendit. Vt lisa 16.

	Lisa	31.12.2019	31.12.2018
Nõuded klientide vastu*		42 568	15 487
Ettemakstud maksud	15	362 127	207 236
Muud nõuded		729 734	739 745
<i>Sh lühiajalised laenunõuded</i>		254 457	315 521
<i>Sh pikaajalised laenunõuded</i>		0	93 768
<i>Sh deposiidid **</i>		290 059	160 101
<i>Sh mitmesugused nõuded</i>		185 218	170 355
Kokku laekumata nõudeid		1 134 430	962 468
<i>Sealhulgas:</i>			
<i>Lühiajalised (laekuvad ühe aasta jooksul):</i>		820 318	711 155
<i>Pikajalised nõuded (laekuvad 1-5 aasta jooksul):</i>		314 112	251 313

*Nõuded ostjate vastu laekuvad ühe kuu jooksul.

**Deposiidid vabanevad rendilepingute lõpetamise järgselt.

Lisa 11. Ettemaksed

	31.12.2019	31.12.2018
Ettemaksud	20 583	103 533
Muud ettemakstud kulud	224 609	90 319
Muud ettemaksud	2 896	70 815
Kokku ettemaksud	248 088	264 667
<i>Sealhulgas lühiajalised:</i>	248 088	264 667

Lisa 12. Raha ja pangakontod

	31.12.2019	31.12.2018
Sularaha		
Sularaha, eurodes	4 264 884	5 417 461
Sularaha, valuutas	17 029 849	14 369 423
Raha pankades		
Raha pankades, eurodes	4 765 353	2 594 364
Raha pankades, valuutas	1 930 108	1 159 938
Laekumata kaardimaksed	503 301	359 139
Raha teel	297 451	225 622
Kokku	28 790 946	24 125 947

Lisa 13. Tingimuslikud kohustised

Grupi jaotamata kasum seisuga 31.12.2019 moodustas 49,55 miljonit eurot (2018: 45,17 miljonit eurot). Maksimaalne võimalik tulumaksukohustise summa, mis võib kaasneda kogu jaotamata kasumi väljamaksmisel dividendidena, on 9,91 miljonit eurot (2018: 9,03 miljonit eurot), seega netodividendidena oleks võimalik välja maksta 39,64 miljonit eurot (2018: 36,13 miljonit eurot). Maksimaalse võimaliku tulumaksukohustise arvestamisel on lähtutud eeldusest, et jaotatavate netodividendide ja 2019. aasta kasumiaruandes kajastatava dividendide tulumaksu kulu summa ei või ületada jaotuskõlblikku kasumit seisuga 31.12.2019.

Lisa 14. Võlad tarnijatele ja ettemaksed

	Lisa	31.12.2019	31.12.2018
Võlad tarnijatele		118 204	212 396
Viitvõlad töötajatele		602 471	469 317
Maksuvõlad	15	543 750	574 080
Muud võlad		294 478	241 050
Klientide ettemaksed*		258 414	99 491
Viitkohustused		344	120 126
Lühiajalised kasutusõiguse kohustised		872 093	0
Pikajajalised kasutusõiguse kohustised		1 538 197	0
Kokku võlad ja ettemaksed		4 227 951	1 716 460
<i>Sealhulgas lühiajalised, kuni 1 aasta:</i>		<i>2 476 562</i>	<i>1 714 183</i>
<i>Sealhulgas pikaajalised, 1-5 aastat:</i>		<i>1 751 389</i>	<i>2 277</i>

*Klientidelt saadud ettemaksete all on kajastatud raha, mis on gruppide kantud klientide poolt (lepingulised kohustused). Samas summas on klientidele tehtud väljamaksed ja väljastatud investeeringukulda 2020. a alguses.

Lisa 15. Maksuvõlad ja ettemaks

	31.12.2019	31.12.2018
Maksuvõlad		
Sotsiaalmaks	197 470	158 889
Ettevõtte tulumaks	165 777	207 534
Töötuskindlustus	3 111	4 173
Kogumispension	2 556	3 490
Üksikisiku tulumaks	113 863	113 643
Muud kindlustuse maksed	5 978	0
Käibemaks	44 215	79 675
Muud maksud	9 760	6 676
Mitteresindendi tulumaks	1 020	0
Kokku maksuvõlad	543 750	574 080
<i>Sealhulgas lühiajalised, kuni 1 aasta:</i>	<i>541 475</i>	<i>571 803</i>
<i>Sealhulgas pikaajalised, 1-5 aastat:</i>	<i>2 275</i>	<i>2 277</i>
Maksude ettemaksed	31.12.2019	31.12.2018
Ettevõtte tulumaks	178 116	157 289
Muude maksude ettemaks	184 011	49 947
Kokku	362 127	207 236

Eesti ettevõtted tasuvad tulumaksu alles peale dividendide väljamaksmist. Maksimaalne võimalik tulumaksukulu, mis võib kaasneda kogu Grupile jääva kasumiosa väljamaksmisel dividendidena, on hinnanguliselt 9,91 miljonit eurot (vt lisa 13).

Lisa 16. Finantsinstrumentide õiglane väärtus

Vastavalt IFRS reeglitele tuleb avalikustada ettevõtte õiglasesse väärtusesse hinnatud finantsvarade hindamise juures kasutatud meetodi tase ja hinnatud väärtus (vt Lisa 1. Arvestuspõhimõtted, Finantsinstrumendid) ning nende finantsvarade puhul, mis on esitatud finantsaruannetes seotusmaksumuses, on esitatud nende õiglane väärtus.

Tasemel 3, real „Pikaajalised nõuded“ ja „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“ on kajastatud nõuded korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit ja vähendades korrigeeritud soetusmaksumust allahindluste võrra, mille väärtus vastab juhtkonna hinnangul antud finantsvarade õiglasele väärtusele. Real lühiajalised finantsinvesteeringud on kajastatud investeeringud aktsiasse ning investeeringute õiglase väärtus on leitud kasutades 1. taseme sisendeid ehk noteeritud hinda. Nende investeeringute puhul, mille osas ei eksisteeri noteeritud hinda on õiglase väärtuse leidmisel kasutatud soetusmaksumust, mis vastab juhtkonna hinnangul investeeringute õiglasele väärtusele.

Finantsinstrumendid seisuga 31.12.2019	Kajastatud õiglases väärtuses	Kajastatud soetusmaksumuses		Õiglasesse väärtusesse hindamisel kasutatud sisendi tase		
		Soetus- maksumus	Õiglase väärtus	Tase 1	Tase 2	Tase 3
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	0	820 318	820 318	0	0	820 318
Pikaajalised nõuded	314 112	314 112	314 112	0	0	314 112
Lühiajalised finantsinvesteeringud	92 594	0	0	92 594	0	0
Lühiajalised finantsinvesteeringud	0	35 874	35 874	0	0	35 874
Tasutud ettemaksed	0	248 088	248 088	0	0	248 088
Võlad tarnijatele ja muud võlad	0	1 346 055	1 346 055	0	0	1 346 055
Kasutusõiguse kohustised	0	2 410 290	2 410 290	0	0	2 410 290
Muud pikaajalised kohustised	0	213 192	213 192	0	0	213 192
Eraldised (lühiajalised ja pikaajalised)	0	276 070	276 070	0	0	276 070
Saadud ettemaksud	0	258 414	258 414	0	0	258 414

Finantsinstrumendid seisuga 31.12.2018	Kajastatud õiglases väärtuses	Kajastatud soetusmaksumuses		Õiglasesse väärtusesse hindamisel kasutatud sisendi tase		
		Soetus- maksumus	Õiglase väärtus	Tase 1	Tase 2	Tase 3
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	0	711 155	711 155	0	0	711 155
Pikaajalised nõuded	251 313	251 313	251 313	0	0	251 313
Lühiajalised finantsinvesteeringud	99 808	0	0	99 808	0	0
Lühiajalised finantsinvesteeringud	0	32 584	32 584	0	0	32 584
Võlad tarnijatele ja muud võlad	0	1 714 183	1 714 183	0	0	1 714 183
Laenukohustused	0	95 733	95 733	0	0	95 733
Eraldised (lühiajalised ja pikaajalised)	0	290 081	290 081	0	0	290 081
Saadud ettemaksud	0	47 131	47 131	0	0	47 131

Lisa 17. Riskide hindamine

Tavid AS konsolideerimisgrupi riskijuhtimise põhimõtted on väljatöötatud grupiüleselt kooskõlas üldiste põhimõtete ja standarditega ning riiklike seadusandlustega. Ettevõtte määratluse kohaselt on risk praegustest ettevõttesisestest protsessidest või tulevastest sise- või välissündmustest tuleneda võiv potentsiaalselt negatiivne mõju ettevõtte majandustulemustele. Riski iseloomustab sündmuse toimumise tõenäosus ja sündmuse mõju grupi tulule või omakapitalile. Riskijuhtimisprotsess koosneb viiest etapist:

- riskide identifitseerimine ja mõõtmine,
- riskide analüüsimine ja meetmete koostamine,
- kontrollimine, järelevalve ja riskiaruandlus,
- riskijuhtimisprotsessi ülevaatamine ja
- pidev riskide ennetamine.

Protsessi toimiseks on ettevõtte juhtkond koostanud riskiprofiili. Igat riski identifitseeritakse ja mõõdetakse järgneva maatriksi põhjal, mis mõõdab riski lähtuvalt sündmuse tõenäosusest ja olulisusest ning annab riskile hinnangu skaalal A-C, mille puhul hinnang: A – tähendab, et riski mõjule tuleb reageerida koheselt; B - riski tuleb pidevalt jälgida ja vajadusel tuleb reageerida ning C – riski teadvustatakse ning jälgitakse.

Olulisus/Tõenäosus	Ebatõenäoline	Tõenäoline	Väga tõenäoline
Oluline kahju	B	A	A
Oluline, aga kontrollitav	C	B	B
Ebaoluline	C	B	B

Ülevaade põhitegevusega seotud riskidest ja riskihinnangutest on toodud järgnevas tabelis.

Risk	Näide	Riski hinnang	Reageerimismeetodid	Vastutab
OMAKAPIALINÕUDE VASTAVUSE RISK	Risk, et ei suudeta täita omavahendite nõuet	B	Omakapitali hoitakse alati nõutud tasemest suuremana.	Tegevjuht
LIKVIIDSUSRISK	Risk, et grupp ei suuda enda kohustusi õigeaegselt täita	C	Kliendi varasid hoitakse makseasutuses minimaalsel tasemel. Grupi ettevõtteid järgivad ühist likviidsusriski- ja rahastamisstrateegiat ning kasutavad kesket likviidsuse juhtimise süsteemi.	Tegevjuht
ÜLEKANDERISK	Kliendi/koostööpartneri maksevõimetus	C	Ettevõtte ei paku krediidiilimiiti. Alati on nõutud kliendi ettemaks. Välja arvatud grupisisesed tehingud. Partnerite väga hoolikas valik. Vt detailsem analüüs allpool.	Tegevjuht
VALUUTARISK	Risk, et varade ning kohustuste väärtus võib muutuda, tulenevalt valuutakursside muutumisest	B	Üksikute valuutade positsioon kogu valuuta positsioonist on nii madalal tasemel, et see ei mõjuta ettevõtte majandustulemusi olulisel määral. Vt detailsem analüüs allpool.	Tegevjuht
TOORMEVARUDE HINNA RISK	Risk, et toorainetega seotud tehinguid mõjutab negatiivselt alusvara hinna muutumine finantsturgudel.	B	Ettevõtte varud on seotud kahte liiki alusvaraga: kuld ja hõbe. Ettevõtte poliitika on jätkuvalt hoida 40-55% varast just nendes varaliikides. Vt detailsem analüüs allpool.	Tegevjuht

Grupp ei kauple finantsvaradega spekulatiivsel eesmärgil ega väljasta ka optioone. Suurimad riskid, mis võivad grupile mõju avaldada, on kirjeldatud alljärgnevalt.

17.1 Tururisk

Valuuta hinna, toormevarude hinna ja käibe muutmise riskid on osa tururiskist. Neid riske on ettevõtte hinnanud tasemega B, mis tähendab, et ohtu pidevalt jälgitakse ning vajadusel sellega ka tegeletakse. Alljärgnevalt on välja toodud tururiskiga seondult ettevõtte juhtkonna poolne detailsem analüüs ning sellele järgnevalt sensitiivsuse test.

Valuutahinna muutumise risk

Valuutavahetus on grupiüleselt kogu grupile oluline tegevusharu. Kui arvestada, et üksiku valuuta seis tavapäraselt kõikides grupi kassades kokku on 1-2 miljoni euro väärtuses (see saab olla ainult suurema käibega valuutade puhul EUR, NOK, SEK, USD, DKK, BGN) ja kursi maksimaalne kõikumine oleks 10% piires, siis maksimaalselt võib see tuua grupile kuni ligikaudu 200 tuhat eurot kahjumit ühe valuuta lõikes, mis on ettevõtte seniste käivete ja teenitud kasumi juures aktsepteeritav suurus ning, mis ei mõjuta ettevõtte toimetulekut ega jätkusuutlikkust. Antud riski realiseerumist peetakse ebatõenäoliseks, sest ettevõtte portfellis on 50 erinevat valuutat ja on ebatõenäoline, et kõik valuutat odavnevad euro suhtes. 28-aastane praktika on näidanud, et osad valuutat kallinevad ja osad odavnevad andes tulemuseks nulli. Ainsad riskantsed valuutat on ebastabiilsete majandustega riikide valuutat (näiteks UAH, BYN, GEL), mille seis on ettevõttes üldjuhul alla 100 tuhande euro. Isegi kui need valuutat langevad 50%, siis 50 tuhat eurot kahjumit on ettevõtte jaoks aktsepteeritav ega mõjuta ettevõtte tegevust.

Olulisemad avatud valuutapositsioonid 31.12.2019 ja 31.12.2018 seisudega on toodud allolevas tabelis.

Seisul 31.12.2019			Seisul 31.12.2018		
Valuuta tähis	Valuuta	Väärtus (tuh eurodes)	Valuuta tähis	Valuuta	Väärtus (tuh eurodes)
EUR	Euro	4265	EUR	Euro	5417
SEK	Rootsi kroon	2429	USD	USA dollar	2148
USD	USA dollar	2250	BGN	Bulgaaria leev	1677
BGN	Bulgaaria leev	1690	SEK	Rootsi kroon	1645
GBP	Inglise nael	952	DKK	Taani kroon	967

CHF	Šveitsi frank	832	GBP	Inglise nael	723
NOK	Norra kroon	810	CHF	Šveitsi frank	680
DKK	Taani kroon	514	NOK	Norra kroon	562
PLN	Poola zlott	472	TRY	Türgi liir	437
TRY	Türgi liir	466	PLN	Poola zlott	402

Sensitiivsusanalüüs

Järgnev tabel annab ülevaate valuutakursi muutuse mõjust grupi kasumile 10 suurima valuutapositsiooni lõikes.

31.12.2019			Kursi muutus +10%			Kursi muutus +5%	
Kogus (tuh)	Kurss	Väärtus (tuh EUR)	Uus väärtus (tuh EUR)	Mõju kasumile (tuh EUR)	Uus väärtus (tuh EUR)	Mõju kasumile (tuh EUR)	
SEK	25379	10.4468	2429	2208	-220.8	2314	-116
USD	2527	1.1234	2250	2045	-204.5	2143	-107
BGN	3305	1.9558	1690	1536	-153.6	1609	-80
GBP	810	0.8508	952	866	-86.6	907	-45
CHF	903	1.0854	832	756	-75.6	792	-40
NOK	7994	9.8638	810	737	-73.7	772	-39
DKK	3839	7.4715	514	467	-46.7	489	-24
PLN	2009	4.2568	472	429	-42.9	450	-22
TRY	3112	6.6843	466	423	-42.3	443	-22
RUB	29273	69.9563	418	380	-38.0	399	-20

Allpool on toodud võrdlusena sama analüüs 31.12.2018 seisu olulisemate valuutapositsioonide lõikes.

31.12.2018			Kursi muutus +10%			Kursi muutus +5%	
Kogus (tuh)	Kurss	Väärtus (tuh EUR)	Uus väärtus (tuh EUR)	Mõju kasumile (tuh EUR)	Uus väärtus (tuh EUR)	Mõju kasumile (tuh EUR)	
USD	2460	1.145	2148	1953	-195.3	2046	-102
BGN	3279	1.9558	1677	1524	-152.4	1597	-80
SEK	16866	10.2548	1645	1495	-149.5	1566	-78
DKK	7221	7.4673	967	879	-87.9	921	-46
GBP	647	0.89453	723	657	-65.7	689	-34
CHF	766	1.1269	680	618	-61.8	647	-32
NOK	5587	9.9483	562	511	-51.1	535	-27
TRY	2647	6.0588	437	397	-39.7	416	-21
PLN	1731	4.3014	402	366	-36.6	383	-19
CZK	10268	25.724	399	363	-36.3	380	-19

Ettevõttel oleks võimalik kasutada ka riskide maandamiseks vastupositsioonide soetamist, kuid juhtkonna hinnangul oleks see siiski kordades kallim tegevus ning arvestades valuutariski tõenäosust ja mitte olulist mõju ettevõtte finantsseisundile, ei ole seda peetud varasemalt, ega peeta ka käesoleval hetkel, vajalikuks.

Toormevarude hinnarisk

Olulise osa grupi varudest moodustab kuld. Kulla hinna muutusest saadavat võimalikku riski iseloomustab kõige paremini 2013. aasta, mil kulla hind kukkus ligikaudu 30% võrdluses selle aasta esimese ja viimase kuuga. Kuna ettevõtte oli sel hetkel ligikaudu 15 miljoni euro eest kulda laos, siis kanti- sellise hinnalanguse tõttu väärismetallide müügi tegevusharus 5 miljoni

euro suurust kahjumit. Kokkuvõttes oli 2013. aasta kahjum tegelikult 1,3 miljonit eurot. Isegi selline kaotus ei halvanud ettevõtte rahavoogusid ning jätkusuutlikkust. Lähtudes ettevõtte ajaloo vaatepunktist, siis alates 2004. aastast, mil Tavid AS alustas kullaga kauplemist, on kulla hind vähemalt kolmekordistunud. Omanikud on seisukohal, et kulla hind tõuseb ka pikas perspektiivis veelgi. Läbi ajaloo ei ole kulla hind kunagi rohkem langenud kui 2013. aastal. Tavid grupi juhtkonna ja omanike hinnangul on senini õigustanud ennast poliitika, kus ei nähta vajadust kulla hinna riskide vastu maandamist tuletisinstrumentide kasutamisega.

Käibe vähenemisest tingitud risk

Turust tingitud riskina on oluline ka nõudluse vähenemise risk. Ettevõtte kulustruktuurist moodustasid 2019. aastal muutuvkulud 89,9% tuludest (2018 vastav näitaja oli 88,6%) ning püsikulud ligikaudu 6,0% (2018 aastal 7,8%). Muutuvkulude suur osakaal annab ettevõttele väiksema tundlikkuse käibe kõikumiste osas, samas aastane püsikulude maht, mis ettevõttele tuleb oma äritegevuse brutokasumist katta on 12,71 miljonit eurot, mille osas on 2018. aastaga võrreldes toimunud 328 tuhande eurone kasv.

17.2 Krediidirisk

Krediidirisk on risk, et ettevõtte tehingupartner ei suuda täita enda kohustust või lepingut, mille tulemusena võib ettevõtte kanda finantskahju. Krediidiriski maandamiseks on ettevõtte pikaajaline poliitika olnud kliendi nõude tähtaegade miinimumi lähedal hoidmine. Enamike klientide puhul tähendab see kaubatarnet alles siis kui kliendilt on raha laekunud.

Järgevas tabelis on esitatud krediidiriski mõjule alluvad finantsvarad nende bilansilises väärtuses.

	31.12.2019	31.12.2018
Nõuded klientide vastu	42 569	15 487
Muud nõuded	729 734	739 745
<i>Sh lühiajalised laenunõuded</i>	254 457	315 521
<i>Sh pikaajalised laenunõuded</i>	0	93 768
<i>Sh deposiidid</i>	290 059	160 101
<i>Sh mitmesugused nõuded</i>	185 218	170 356
Viitnõuded	0	0
Kokku laekumata nõudeid	772 303	755 232
<i>Sealhulgas:</i>		
<i>Lühiajalised (laekuvad ühe aasta jooksul):</i>	458 191	503 919
<i>Pikajalised nõuded (laekuvad 1-5 aasta jooksul):</i>	314 112	251 313
Finantsinvesteeringud	128 468	132 392

Maksevahendusega seotud risk

Maksevahendusega ehk ülekannetega seotud riski on ettevõtte hinnanud tasemele C, mis tähendab, et riski tekkimise tõenäosus ning olulisus on hinnatud ebaoluliseks, kuid siiski riski teadvustatakse ning jälgitakse. Riski hallatakse sellega, et oma partnereid valitakse suure tähelepanelikkuse ja hoolega. Ettevõtte poliitika on olnud, et makseasutustes olevatel kontodel oma vahendite hoidmist piiratakse ning jälgitakse järjepidevalt. Samas arvestades kommertspankade kallimaid teenustasusid, siis juhtkonna hinnangul on õigustanud ennast makseasutuste teenuste kasutamine ja riski võtmine selles osas ning oma senise tegevuse jätkamises muudatuste tegemise vajalikkust ei nähta.

Seisuga 31.12.2019 ja 31.12.2018 ei ole grupil olulisi tähtaega ületanud nõudeid.

17.3 Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et grupp ei ole võimeline täitma enda finantskohustusi tähtaegselt. Likviidsusriski maandamiseks jälgitakse kogu grupi rahakäivet tsentraalselt ning seda nii lühiajalises kui ka pikemaajalises vaates. Grupi kasutuses olev käibevara ületas grupi lühiajalisi kohustusi 19 kordselt. Ettevõtte võlteenindamisevõime ehk võime katta enda poolt teenitava ärikasumiga (ilma amortisatsioonikuluta) ettevõtte lühiajalist käibekapitali vajadust on koefitsendiga 7.

	31.12.2019	31.12.2018
Kohustised tähtajaga 1 aasta	2 582 616	1 915 616
Nõuded tähtajaga 1 aasta	820 318	711 155
Käibekapitali vajadus	1 762 298	1 204 461
EBITDA (Ärikasum + perioodi kulum)	12 415 077	6 119 582

Käibevarad	49 050 545	44 975 263
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja*	18,99	23,48
Võlateenindamise võime**	7,04	5,08

*Lühiajaliste kohustuste kattekordaja- käibevarade ja lühiajaliste kohustuste suhe.

**Võlateenindamisevõime- näitab mitmekordselt põhitegevusega teenitav tulujääk ületab lühiajalist käibekapitali vajadust.

Allolevas tabelis on esitatud grupi lepingulised finantskohustused seisudel 31.12.2019 ja 31.12.2018, mis on täidetavad 1 aasta jooksul.

	31.12.2019	31.12.2018
Võlad tarnijatele	118 204	212 396
Viitvõlad töötajatele	602 471	469 317
Maksuvõlad	541 475	571 803
Muud võlad	85 504	241 050
Klientide ettemaksed	256 471	99 491
Viitkohustised	344	120 126
Laenukohustised	0	95 733
Kasutusõiguse kohustised	872 093	0
Eraldised	106 054	105 700
Kokku võlad ja ettemaksed	2 582 616	1 915 616

Finantskohustised, mis on täidetavad 1-5 aasta jooksul on loetletud alljärgnevalt.

	31.12.2019	31.12.2018
Maksuvõlad	2 275	2 277
Muud võlad	208 974	0
Saadud ettemaksed	1 943	0
Kasutusõiguse kohustised	1 538 197	0
Kokku võlad ja ettemaksed	1 751 389	2 277

17.4 Kapitalijuhtimine ja omakapitaliga seotud riskid

Kapitalijuhtimise peamine eesmärk on tagada nii seaduse poolt seatud (aruandepäeva omakapital (netovara) ei langeks alla poole põhikirja järgest aktsiakapitalist) kui ka omanike poolt ettenähtud omakapitali vastavuse nõuded. Nende nõuete osas ei ole toimunud muudatusi ei eelneval ega ka aruandeperioodil. Grupi poolt jälgitakse omakapitali osakaalu grupi koguvaradest. Grupi omakapital koosneb aktsiakapitalist, kohustuslikust reservist ja jaotamata kasumist.

	31.12.2019	31.12.2018
Omakapital	50 575 253	46 133 012
Varad	55 079 274	48 235 286
Omakapitali osakaal varadest	92%	96%

Muud riskid

Lisaks põhitegevusega seotud riskidele on ettevõtte koostanud riskianalüüsi teiste ettevõtte tegevust puudutavate valdkondade kohta. See hõlmab nii ettevõtte strateegiat, õigusruumi, infotehnoloogiat, igapäevaseid protseduure kui ka personalivalikut. Strateegilise riski olulisemad tähelepanupunktid on konkurentsirisk, mainega ja ka makseteenuste järelevalvega seotud riskid. Infotehnoloogilised riskid hõlmavad nii tarkvara kui riistvaral põhinevaid riske ning ka nende maandamiseks tehakse tööd grupiüleselt. Protseduuride riskidena on kaardistatud nii igapäevaste tehingute sooritamisel ilmneva eksimused, kui ka üha olulisemaks muutuvad KYC (*Know Your Client*) protseduuride ning AML-ga (*Anti-Money Laundering*) seotud riskid.

Tavid AS rakendab rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmisel rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadusest (RahaPTS) ja teistest õigusaktidest tulenevaid nõudeid. Tavid AS kuulub rahapesu andmehüroo järelevalve alla. Lisaks on Tavid AS registreeritud Finantsinspeksiooni juures kui TavexWise AS (Tavid AS tütarettevõtte) makseagent, mis tähendab, et ka Finantsinspeksioon on hinnanud sobivaks Tavid AS tegevuse ja protseduurid, et tagada makseagendiks olemisel piisavad meetmed ja regulatsioonid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmiseks.

Lisa 18. Tehingud seotud osapooltega

Osapooli loetakse seotuks juhul, kui üks osapool omab kas kontrolli teise osapoole üle või olulist mõju teise osapoole äriolukorrale otsustele. Seotud osapooled on grupi juhatus ja nõukogu ning olulise osalusega eraisikutest omanikud, välja arvatud juhul, kui antud isikutele puudub võimalus avaldada olulist mõju ettevõtte äriolukorrale otsustele. Lisaks on seotud osapoolteks eelnevalt kirjeldatud isikute lähisugulased ja nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted. Aruandeaastal on tehtud seotud osapooltega järgmised tehingud.

			31.12.2019		31.12.2018	
			Nõuded	Kohustused	Nõuded	Kohustused
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikutest omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtted.			0	0	0	0
2018	Ostud	Müügid	Antud laenud	Saadud laenud	Antud laenude tagasimaksed	Saadud laenude tagasimaksed
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikutest omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtted	205 120	304 664	0	0	0	0
2019	Ostud	Müügid	Antud laenud	Saadud laenud	Antud laenude tagasimaksed	Saadud laenude tagasimaksed
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikutest omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtted	217 886	3 273 473	0	0	0	0

Juhatusle ja nõukogule makstud tasud:

	2019	2018
Juhatusle makstud tasud brutosummas	826 427	696 411
Nõukogule makstud tasud brutosummas	142 312	113 188

Lisa 19. Aktsiakapital ja aktsionärid

	Aktsiate arv (tk)	Aktsiakapital
31.12.2018	40 000	1 000 000
31.12.2019	40 000	1 000 000

Kõikide väljastatud aktsiate eest on täielikult tasutud. Põhikirja kohaselt on Tavid AS-i aktsiakapitali miinimumsuurus 250 000 eurot ja maksimumsuurus 1 000 000 eurot.

2019. aastal maksti aktsionäridele välja dividende summas 5 302 918 eurot (2018. aastal 2 308 672 eurot).

Üle 10% aktsiaid omavate aktsionäride nimekiri

Tavid AS-is üle 10% aktsiatega määratud hääli omavate nimeliste aktsiate omanike nimekiri aastaaruande kinnitanud üldkoosoleku toimumise (10.06.2020) seisuga on alljärgnev:

Nimi: Alar Tamming
 Isikukood: 36307050246
 Aadress: Tallinn 10133, Eesti Vabariik
 Aktsia liik: lihtaktsia
 Aktsiate arv: 34 000
 Aktsia nimiväärtus: 25
 Väärtpaberite omandamise ja märkimise aeg: 28.08.1996

Lisa 20. Tavid AS konsolideerimata põhjaruanded

Emaettevõtte konsolideerimata põhjaruanded on koostatud kooskõlas Eesti Raamatupidamise Seadusega ning need ei ole emaettevõtte eraldiseisvad finantsaruanded IAS 27 "Konsolideerimata finantsaruanded" mõistes. Emaettevõtte põhjaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel.

Tavid AS konsolideerimata finantsseisundi aruanne

	31.12.2019	31.12.2018
VARAD		
Põhivara		
Materiaalne põhivara	210 038	195 128
Immateriaalne põhivara	1 859 667	1 694 051
Investeeringud tütarettevõtetesse	1 968 569	1 972 770
Pikaajalised nõuded	0	93 768
Kinnisvarainvesteering	265 070	265 070
Kokku põhivara	4 303 344	4 220 787
Käibevara		
Varud	18 458 541	12 384 421
Nõuded ostjate jt vastu	210 483	240 444
Laenuõuded	254 457	15 953 567
Laekumata dividendid	0	763 651
Ettemaksud	922	4 222
Lühiajalised finantsinvesteeringud	128 468	132 392
Raha ja pangakontod	20 295 127	7 136 189
Kokku käibevara	39 347 998	36 614 886
KOKKU VARAD	43 651 342	40 835 673
OMAKAPITAL JA KOHUSTISED		
Omakapital		
Aktiivkapital	1 000 000	1 000 000
Kohustuslik reservkapital	100 000	100 000
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	33 693 033	34 666 793
Aruandeaasta kasum	8 124 072	4 329 158
Kokku omakapital	42 917 105	40 095 951
Pikajalised kohustised		
Muud pikaajalised eraldised	127 823	127 823
Kasutusõiguse kohustised	18 920	0
Kokku pikaajalised kohustised	146 743	127 823
Lühiajalised kohustised		
Võlad ja ettemaksed	587 494	611 899
Kokku kohustised	734 237	739 722
KOKKU OMAKAPITAL JA KOHUSTISED	43 651 342	40 835 673

Tavid AS konsolideerimata koondkasumiaruanne

	2 019	2 018
Müügitulu kliendilepingutest	155 176 055	124 124 686
Muud äritulud	52 897	39 915
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-149 562 295	-118 281 871
Kasum/kahjum varude ümberhindlusest	971 463	-968 754
Mitmesugused tegevuskulud	-1 063 911	-1 248 151
Tööjõukulud	-2 516 483	-2 409 991
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-275 600	-51 870
Muud ärikulud	-42 120	-141 982
Äri kasum	2 740 006	1 061 982
Finantstulud ja -kulud		
Intressitulu	391 691	310 323
Intressikulu	1 355	0
Muud finantstulud ja -kulud	4 991 020	2 956 853
Kasum majandustegevusest	8 124 072	4 329 158
Tulumaks	0	0
Aruandeaasta kasum	8 124 072	4 329 158
Muu koondkasum	0	0
Aruandeaasta koondkasum	8 124 072	4 329 158

Tavid AS konsolideerimata rahavoogude aruanne

	2019	2018
Rahavood äritegevusest		
Aruandeaasta puhaskasum	8 124 072	4 329 158
Korrigeerimised		
Põhivara amortisatsioon	275 600	51 870
Põhivara müükidest saadud kasum/kahjum	-20 511	-20 380
Muud korrigeerimised	4 922 845	-3 603 672
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	817 900	413 581
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	-24 406	19 031
Varude muutus	-6 074 120	-190 972
Kokku rahavood äritegevusest	8 021 380	998 616
Rahavood investeeringutest		
Materiaalse põhivara soetamine	-371 797	-542 209
Põhivara müük	0	28 440
Tasutud kinnisvarainvesteeringu soetamisel	0	-124 614
Tasutud muude investeeringute eest	-100 000	0
Antud laenud	-456 000	-1 237 904
Antud laenude tagasimaksed	7 300 905	956 832
Laekunud intressid	391 691	310 323
Laekunud dividendid	3 562 336	3 049 062
Muud laekumised investeeringutest	114 701	73 487
Kokku rahavood investeeringutest	10 441 836	2 513 417
Rahavood finantseerimisest		
Makstud intressid	-1 355	0
Makstud dividendid	-5 302 923	-2 308 672
Kokku rahavood finantseerimisest	-5 304 278	-2 308 672
Raha ja selle ekvivalendid aasta alguses	7 136 189	5 932 828
Raha ja selle ekvivalentide muutus	13 158 938	1 203 361
Raha ja selle ekvivalendid aasta lõpus	20 295 127	7 136 189

Omakapitali muutuste aruanne

	Aksiakapital	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku
Saldo 31.12.2017	1 000 000	100 000	36 975 465	38 075 465
Aruandeperioodi koondkasum kokku	0	0	4 329 158	4 329 158
Jaotatud dividendid	0	0	-2 308 672	-2 308 672
Saldo 31. detsembril 2018	1 000 000	100 000	38 995 951	40 095 951
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus				-1 972 770
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil				8 009 831
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2018				46 133 012
 Saldo 31. detsembril 2018	 1 000 000	 100 000	 38 995 951	 40 095 951
Aruandeperioodi koondkasum kokku	0	0	8 124 072	8 124 072
Jaotatud dividendid	0	0	-5 302 918	5 302 918
Saldo 31. detsembril 2019	1 000 000	100 000	41 817 105	42 917 105
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus				-1 968 569
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil				9 626 717
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2019				50 575 253

Lisa 21. Bilansipäevajärgsed sündmused

Teadaolevalt on koroonaviirus põhjustanud tugevaid tagasilööke turismisektoris ja sellega seondult valuutavahetuses. Nimetatud asjaolu on avaldanud mõju ka Tavid AS-i konsolideerimisgrupi äritegevusele kuna vajadus valuutavahetusteenuse järele on vähenenud. Seoses sellega on juhtkond valmis, et 2020. aastal on valuutavahetusteenusest saadav müügitulu väiksem kui eelmisel aastal. Samaaegselt on aga kasvanud nõudlus investeringukulla järele.

Koroonaviiruse mõju ei ole veel lõppenud, seega on konkreetsetest numbritest rääkida veel liiga vara. Kuna Tavid AS on ilma ühegi laenuta operatiivselt ja väikese bürokraatiamehhanismiga juhitud hästi kapitaliseeritud ettevõtte, siis kindlasti ei ole koroonaviiruse tõttu ohus ettevõtte tegevuse jätkamine. Juhtkond on käsitlenud koroonaviirusest tingitud pandeemiat 2019. aasta majandusaasta aruande suhtes mittekorrigeeriva sündmusena.

TEGEVJUHTKONNA ALLKIRJAD 2019. MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Tavid AS-i tegevjuhtkond on koostanud 2019. aasta tegevusaruande ja raamatupidamise aastaaruande ning aruandes esitatud teave on tõene ja täielik. Juhatuse hinnangul on ettevõtte jätkuvalt tegutsev.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Euroopa Liidus vastuvõetud rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS) ja standardite tõlgendustega ning kajastab õigesti ja õiglaselt Tavid AS-i finantsseisundit, majandustulemust ja rahavoogusid.

Kuno Rääk   juhatuse esimees   /allkirjastatud digitaalselt/   29.06.2020

Jüri Martin   juhatuse liige   /allkirjastatud digitaalselt/   29.06.2020

KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK

Tavid AS-i juhatus teeb aktsionäride üldkoosolekule ettepaneku jaotada 31.12.2019 seisu kasum järgmiselt:

Jaotamata kasum seisuga 31. detsember 2018	45 165 778
2019. aastal väljamakstud dividendid	5 302 918
2019. aruandeaasta kasum	9 688 992
Jaotamata kasum seisuga 31. detsember 2019	49 551 852
Jaotada dividendide väljamaksmiseks	3 000 000
Jaotamata kasumi jääk pärast kasumi jaotamist	46 551 852

Kuno Rääk   juhatuses esimees   /allkirjastatud digitaalselt/   29.06.2020

TEGEVUSALADE LOETELU

Aruandeperioodi 01.01.2019 –31.12.2019 tegevusalad

	Summad
Valuutavahetus (66129)	13 545 539
Investeeringukulla müük (47789)	165 430 396
Maksevahendusteenused (64991)	1 415 635
Ehtekulla ja -hõbeda kokkuost ja edasimüük (46721)	20 522 579
Hõbeda müük (47789)	9 038 414
Muude kaupade ja väärismetallide müük (47789)	243 178
Kokku	210 195 740

Kavandatavad tegevusalad aruandeperioodiks 01.01.2020–31.12.2020

Valuutavahetus (66129)
Investeeringukulla müük (47789)
Maksevahendusteenused (64991)
Ehtekulla ja -hõbeda vahendus (46721)
Hõbeda müük (47789)
Rahakäitlus ja inkassoteenus (64991)

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 30.06.2020

Tavid AS (registrikood: 10055700) 01.01.2019 - 31.12.2019 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
JÜRI MARTIN	Juhatuse liige	30.06.2020
KUNO RÄÄK	Juhatuse liige	30.06.2020

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Tavid AS aktsionäridele

Arvamus

Oleme auditeerinud Tavid AS ja tema tütarettevõtjate (grupp) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud bilanssi seisuga 31. detsember 2019 ning konsolideeritud kasumiaruannet, konsolideeritud rahavoogude aruannet ja konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt grupi konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2019 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta konsolideeritud finants tulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandlusstandarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) (ISA (EE)). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeaudiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme grupist sõltumatud kooskõlas Kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (eetikakoodeks), ja oleme täitnud oma muud eetikalaalased kohustused vastavalt eetikakoodeksi nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusel.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeaudiitori aruannet.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma tegevusaruannet ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda tegevusaruannet ja kaaluda seda tehes, kas tegevusaruandes sisalduv informatsioon oluliselt lahkneb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et tegevusaruanne on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandlusstandarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama grupi suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on rakendatav, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas grupi likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad grupi raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeaudiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeaudiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas ISA (EE)-dega läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Me kasutame auditi osana vastavalt ISA (EE)-dega kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditi protseduurid vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali aluse andmiseks meie arvamusel. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditi protseduure, kuid mitte arvamusel avaldamiseks grupi sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust grupi suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada grupi suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.
- hangime grupi majandusüksuste või äritegevuste finantsteabe kohta piisava asjakohase tõendusmaterjali, et avaldada arvamus grupi konsolideeritud finantsaruannete kohta. Me vastutame grupiauditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest. Me oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/digitaalselt allkirjastatud/
Janno Greenbaum

Vandeaudiitor nr 486
Grant Thornton Baltic OÜ
Tegevusluba nr 3
Pärnu mnt 22, 10141 Tallinn
8. juuli 2020

Audiitorite digitaalallkirjad

Tavid AS (registrikood: 10055700) 01.01.2019 - 31.12.2019 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
JANNO GREENBAUM	Vandeaudiitor	08.07.2020

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Mujal liigitamata kaupade jaemüük spetsialiseeritud kauplustes	47789	137342366	88.51%	Jah
Metallide ja metallimaakide hulgimüük	46721	14832647	9.56%	Ei
Valuutavahetus	66129	2746103	1.77%	Ei
Muude mujal liigitamata finantsteenuste osutamine, v.a kindlustus ja pensionifondid	64991	254939	0.16%	Ei

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6279910
E-posti aadress	tavid@tavid.ee
Veebilehe aadress	www.tavid.ee